

ORTAÖĞRETİM

KUR'AN-I KERİM

Ders Kitabı

12

YAZARLAR

Faruk SALMAN

Nazif YILMAZ

Seyyid Ahmet UZUN

....., 2021

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI NO.....	6148
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ NO.....	1676

Her hakkı saklıdır ve Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayınlanamaz.

EDİTÖR

Zeliha KARAAĞAÇ

DİL UZMANI

Ahmet POLAT

GÖRSEL TASARIM

Bariş CAN

ÖLÇME-DEĞERLENDİRME UZMANI

Mehmet Akif KARAKUŞ

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

Hasan TOPAL

REHBERLİK UZMANI

Esra DEMİR

ISBN 978-975-11-4013-5

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

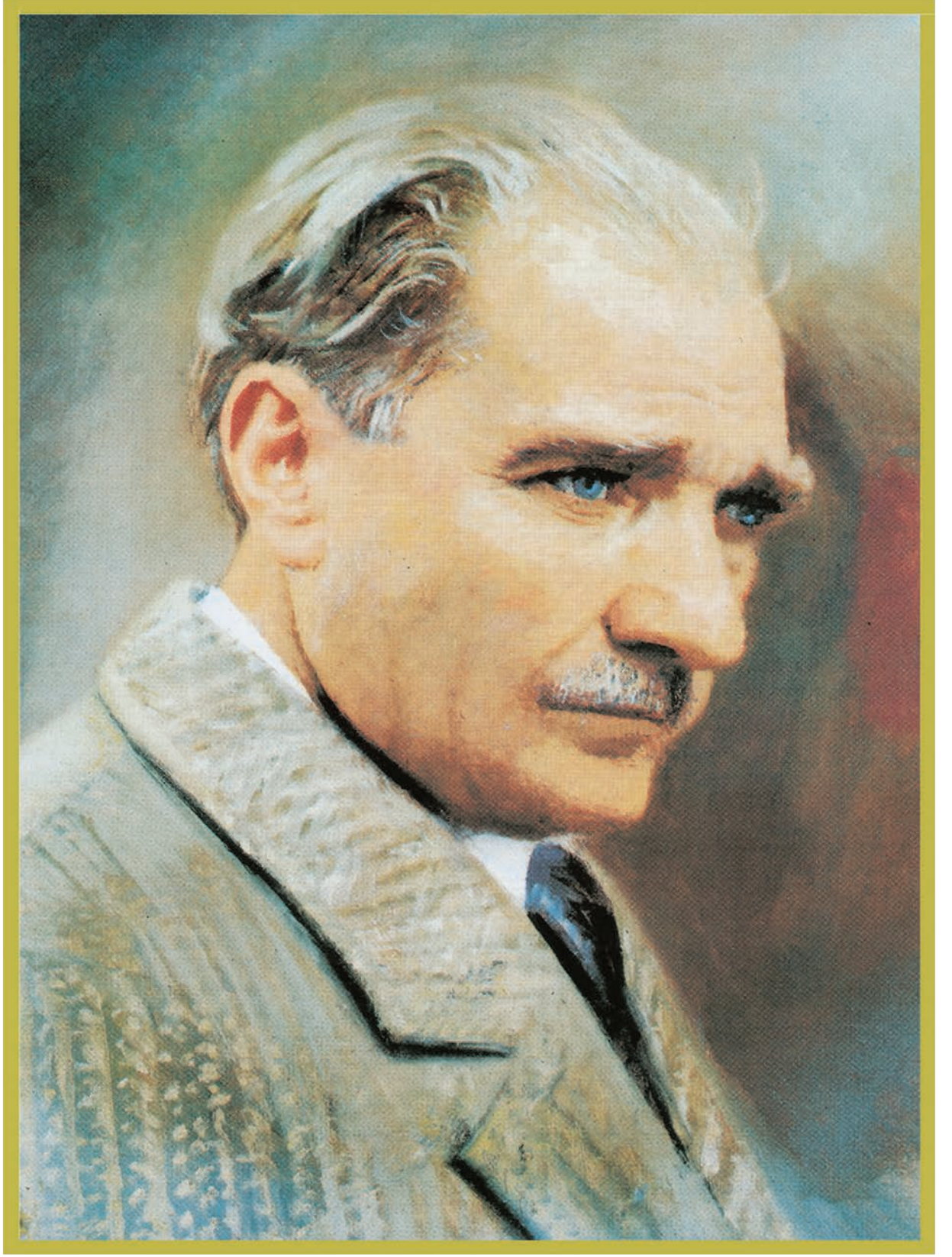
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

I. Kur'an-ı Anlayarak Okuma.....	10
1. Kur'an-ı Kerim'i Anlamada Hz. Muhammed'in Yeri.....	10
2. Meal ve Tefsirlerden Yararlanma İlkeleri	11
II. Kur'an'ın Mesajını Anlıyorum	13
1. Kur'an'da İnsan ve Toplum: Hz. İsa ve Toplumu	13
2. Sureleri Tanıyorum: Mülk ve Nebe Suresi	22
3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum (Araf 151)	29
4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: Veli, Adalet, Zulüm, Şefaet.....	30
Ünitemizi Değerlendirelim	36

2. KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

I. Okunacak Sure ve Ayetler	70
1. İsra Suresi	70
2. Mü'minûn Suresi	58
3. Kasas Suresi.....	50

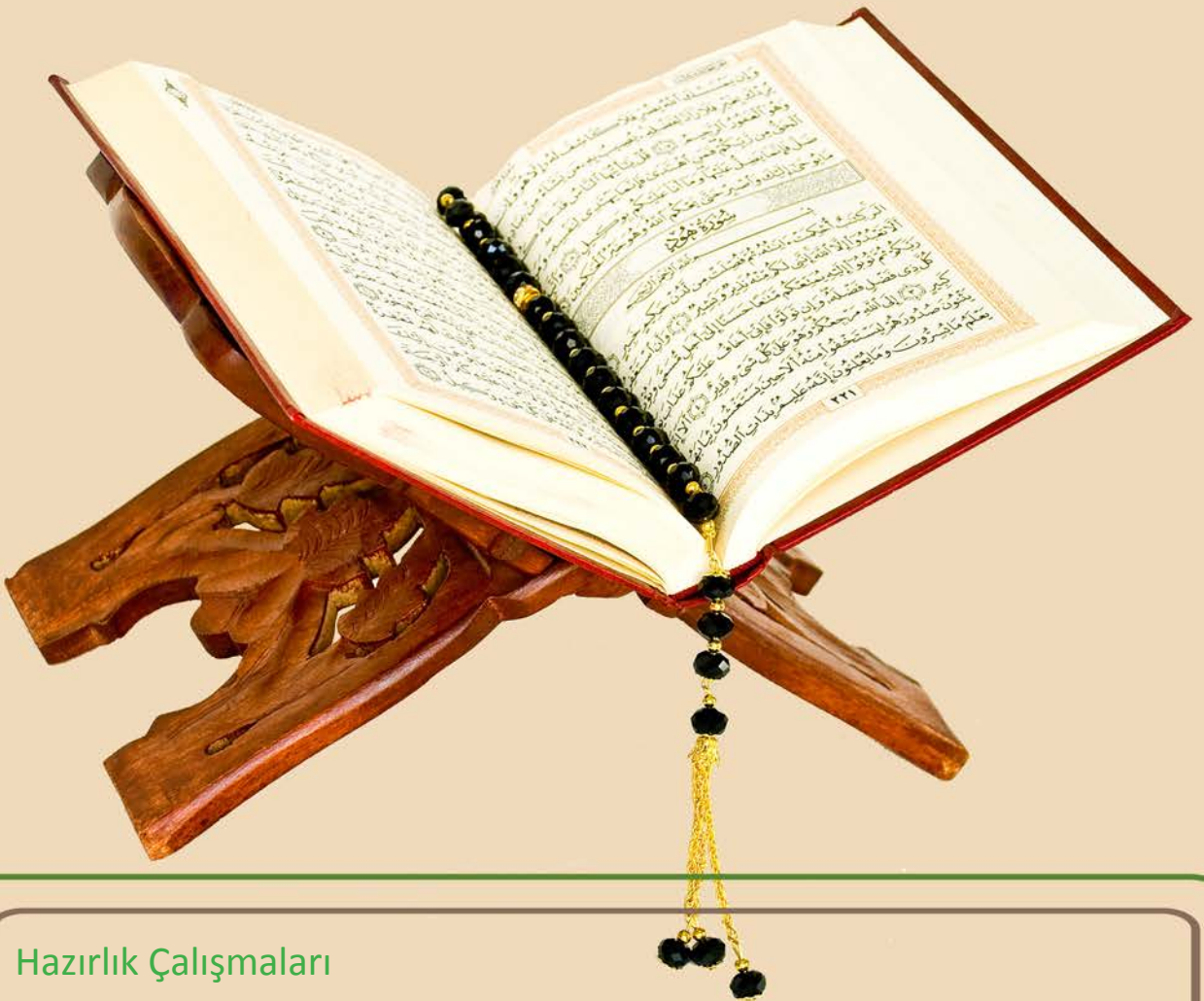
II. Tecvit Bilgisi	71
1. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri	71
2. Kalkale	72
3. Ra'nın Hükümleri	72
4. Lafzatullah'taki Lam Harfinin Okunuşu	74
5. Sekte	74
6. Vakıf, İbtida, Vasıl	75
7. Secde Ayetleri ve İşareti	78
III. Ezberlenecek Dualar, Sureler ve Anlamları	80
1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum	80
2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum	81
Ünitemizi Değerlendirelim	82
Sözlük	84
Kaynakça	88

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ

TANIYALIM

Hazırlık Çalışmaları

1. Kur'an-ı Kerim'i anlamada Hz. Peygamber'in (sav) yerini ailenize sorarak aldığınız cevapları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Kur'an-ı Kerim meali ve tefsirinden yararlanarak Hz. İsa (as) ile ilgili ayetleri okuyup hayatı hakkında bilgi edininiz.
3. Veli, adalet, zulüm ve şefaet kavramlarının anlamını araştırınız.

I. KUR'AN'I ANLAYARAK OKUMA

1-Kur'an-ı Kerim'i Anlamada Hz. Peygamber'in Yeri

İslam dininin en temel kaynağı Kur'an'dır. Hz. Peygamber'in (sav) dinin açıklanmasına yönelik söz, davranış ve takrirlerinden ibaret olan sünnet ise dinin ikinci kaynağıdır. Hz. Peygamber'in (sav) görevlerinden birisi Kur'an'ı açıklamak ve ondaki emir ve yasakların uygulamasını insanlara göstermektir. Bu hususta Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: **"...İnsanlara, kendilerine indirileni açıklamak için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik."**¹

Kur'an Allah'ın kelimidir. Allah, Kur'an'ı insanları uyarmak ve onlara doğruyu, iyiyi ve güzeli göstermek için göndermiştir. Kur'an'da yer alan ve açıklanması gerekli olan bazı konular bizzat Hz. Peygamber (sav) tarafından izah edilmiştir. Bu açıdan baktığımızda sünnetin, Kur'an'ı açıklayıcı bir görev üstlendiğini söyleyebiliriz.

Sünnet; Hz. Peygamber'in (sav) söz, davranış ve takrirlerinden oluşan uygulamalardır.

Hz. Muhammed'in (sav) hadisleri, sözlü sünneti; uygulamaları fiili sünneti; gördüğü bir davranış hakkında bir şey söylemeyip sessiz kalarak onaylaması ise takriri sünneti oluşturmaktadır.

TARTIŞINIZ

Resûlullah (sav) buyurdular ki: "Kıyamet günü, müminin mizanında güzel ahlaktan daha ağır basan bir şey yoktur. Allah, çirkin söz ve davranış sahiplerine buğz eder. Güzel ahlâk sahibi, ahlâkı sayesinde, namaz ve oruç sahibinin derecesine ulaşır."

Tirmizi, Birr 62

Hz. Peygamber'in (sav) bu sözünde vermek istediği mesajı arkadaşlarınızla tartışınız.

Kütüb-ü sitte

Kur'an'ın açıklanmasında ve dolayısıyla İslam'ın anlaşılmasında, Hz. Peygamber'in (sav) yeri ile ilgili olarak Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur: **"...Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının. Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azabı çetindir."**² Bu ayette Hz. Peygamber'in (sav) dini konularda söylediği sözlerin ve uygulamaların bağlayıcı olduğu belirtilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de birtakım emirler vardır. Ancak bu emirlerin nasıl uygulanacağı ile ilgili açıklamalar mevcut değildir. İşte bu aşamada sünnet Kur'an'ın açıklayıcısı olarak insanlara yol göstermektedir. Örneğin dinin en temel ibadetlerinden olan namaz, Kur'an'da emredilirken, onun nasıl kılınacağı belirtil-

memiştir. İşte Hz. Peygamber (sav), bu noktada devreye girmektedir. O, **"Ben namazı nasıl kılıyorsam, siz de öyle kılın."**³ diyerek namazın kılınışını Müslümanlara öğretmiş, böylece Kur'an'ın namaz ile ilgili

1. Nahl suresi 44. ayet.

2. Haşr suresi 7. ayet.

3. Buhari, Ezan 18.

emrine açıklık getirmiştir. Benzer durumlar oruç, zekat, kurban, hac gibi ibadetler ile diğer dini uygulamalar için de söz konusu olmuştur.

O halde Kur'an'ı daha iyi anlayıp rehber edinmek için Hz. Peygamber'i (sav) yakından tanımalı, onun sünnetini öğrenip hayatımıza uygulamalıyız.

2-Meal ve Tefsirlerden Yararlanma İlkeleri

Meal ve tefsir Kur'an'ın anlaşılmasında karşımıza çıkan önemli iki kavramdır. Meal kavramı sözlükte anlam, kavram, mefhum gibi anlamlara gelir. Terim olarak ise Kur'an ayetlerinin tam karşılıkları başka dillere aktarılamadığından, ayette anlatılmak istenileni kelimesi kelimesine değil de biraz eksikliği ile başka bir dile çevirmek ve yakın anlamlar vermek anlamındadır. Meal, Kur'an'ın kısa açıklamalı tercümesidir. Bu kavram, Kur'an ayetlerini her yönü ile aynen çevirme iddiası olmaksızın, başka bir dile aktarmak anlamında kullanılır.⁴

Meal, ve Tefsir Niçin Önemlidir?

Tefsir kelimesi sözlükte, kapalı bir şeyi açma, bir manayı açığa çıkarma ve bir şeyi açıklama anlamlarına gelir. Terim olarak ise, insanın bilgi birikimi ve Arap diline hâkimiyeti ölçüsünde Kur'an-ı Kerim metninin içerdiği manaları ortaya çıkarması ve yorumlaması olarak tanımlanır. Tefsir kavramı ayrıca Kur'an-ı Kerim ayetlerinin anlamlarını açıklamaya, hükümlerini ve bu hükümlerin dayandığı gerekçeleri açığa çıkarmaya ve ayetleri belirli bir yöntem çerçevesinde yorumlamaya yarayan ilim dalı için de kullanılır. Bir ilim dalı olarak tefsir, ayetlerin ve surelerin inişini, indiriliş sebeplerini, Mekki ve Medeni olarak düzenlenmesini, nasihini, mensuhunu, tek bir olaya mı yoksa genel olaylara mı işaret ettiğini, ayetlerdeki kapalılıkları, söz sanatlarını ve cümle yapılarını bilmeye olanak sağlar.⁵

Kur'an, muhatapları onu daha iyi anlasın diye Arapça indirilmiş bir kitaptır. Kur'an-ı Kerim bu hususu şöyle belirtmektedir: **“Anlayasınız diye biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik.”**⁶ Nitekim Kur'an-ı Kerim her Peygamber'in (sav), gönderildiği halkın arasından seçildiğini ve dolayısıyla peygamberlerin halkı ile aynı dili konuştuklarını bildirmiştir. Bu gerçek, **“(Allah'ın emirlerini) onlara iyice açıklasın diye her peygamberi yalnız kendi kavminin diliyle gönderdik...”**⁷ ayeti ile bildirilmiştir. Bu bağlamda Hz. Peygamber'in (sav) yaşadığı toplum, Arap olması nedeni ile Kur'an, Arapça indirilmiştir.

Bu açıklamalardan yola çıkarak, meal ve tercümelerin Kur'an'ın anlaşılmasında önemli olduğu sonucuna varabiliriz. Çünkü herkesin Arapça öğrenmesi, Kur'an'ı anlayacak Arapça düzeyine ulaşması mümkün değildir. O halde yapılması gereken şey, Kur'an'ın farklı dillere çevrilerek anlaşılmasını sağlamaktır.

4. Komisyon, Dini Terimler Sözlüğü, MEB Yayınları, Ankara, 2009, s.285; Komisyon Dini Kavramlar Sözlüğü, DİB Yayınları, Ankara, 2006, s.363.

5. Komisyon, Dini Terimler Sözlüğü, s.445-446.

6. Yusuf suresi 2. ayet.

7. İbrahim suresi 4. ayet.

1. Ünite

Ancak burada şu hususlara dikkat edilmelidir:

1. Mealler, tercüme edenlerin anlayış, kültür ve düşünce birikimlerini yansıtmaları açısından Kur'an'ın kendisi olarak ele alınmamalıdır. Mealler Kur'an'ın birer açıklamasıdır.

2. Yalnızca meallerden hareket ederek Kur'an'dan hükümler çıkarılmamalıdır.

3. Mealler, Kur'an'ı tercüme edenlerin anlayışlarını yansıtmaları açısından kişisel yorumlar olarak değerlendirilmelidir.

4. Meallerden, Kur'an'ın genel mahiyetiyle ilgili bilgiler verdiğinin bilinciyle faydalanılmalıdır.

Bunu örneklerle şöyle değerlendirebiliriz;

1- De ki; "O, Allah'tır, bir tektir.

2- Allah, Samed'dir (Her şey O'na muhtaçtır; O, hiçbir şeye muhtaç değildir.)

3- O'ndan çocuk olmamıştır. (Kimsenin babası değildir) Kendisi de doğmamıştır (kimsenin çocuğu değildir)

4- Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir.

İhlas suresi

Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları Meali

1- De ki; "O, Tek Allah'tır.

2- Allah, Öncesiz ve Sonrasız, Bütün Evrenin Asıl Sebebidir.

3- O doğurmamış ve doğrulmamıştır

4- ve hiçbir şey O'na denk tutulamaz.

İhlas Suresi

Muhammed Esed'in Meali

Kur'an'ın tefsiri ile kastedilen ise, Kur'an'ın daha geniş bir şekilde açıklanmasıdır. Tefsir yapan kişilere ise müfessir denir. Peygamber Efendimiz (sav) de onun ilk müfessiridir. Çünkü Kur'an'ı, Hz. Peygamberden (sav) ayrı düşünmek mümkün değildir. Kendisine Kur'an indirilen zat, onu en iyi anlayan ve açıklayandır.

Hiz. Peygamber'in (sav) Kur'an'ı açıklaması ile ilgili olarak şu örnek verilebilir:

Oruç farz kılındığında, imsak ile ilgili olarak **"Fecirde beyaz iplik, siyah iplikten ayırt edilinceye kadar yiyeceğin için"**⁸ ayeti nazil olmuştu. Sahabilerden Adiy İbnu Hatim isimli biri, Peygamberimize (sav) "Ey Allah'ın peygamberi! Beyaz ipliğin siyah iplikten ayırt edilmesi ne demektir? Bu gerçekten iki iplik midir? diye sordu. Peygamber Efendimiz (sav) de cevaben ayette ifade edilen siyah iplik ile gecenin karanlığı; beyaz iplik ile de günün aydınlığının kastedildiğini söylemiştir.⁹

Hiz. Peygamber'in (sav) namazın kılınışı, haccın yapılışı, zekâtın verililişi, orucun tutuluşuyla ilgili yaptığı açıklamalar da Kur'an'ın tefsiri niteliğindedir. İşte bu açıklamaları dikkate almayan birinin Kur'an'dan istifade etmesi eksik olacaktır.

Elbette tefsir Peygamber Efendimizin (sav) dönemi ile sınırlı bir faaliyet değildir. Onun vefatından sonra da tefsir çalışmaları devam edegelmiştir. Bu açıdan tefsir faaliyetleri, her çağın kendine has so-

8. Bakara suresi 187. ayet.

9. Buhari Tefsir 28.

runlarına karşı Kur'an'ın yeniden değerlendirilmesi şeklinde düşünülmelidir. Bu hususu M. Akif Ersoy şu şekilde dile getirmektedir;

“Doğrudan doğruya Kur'an'dan alıp ilhamı,
Asrın idrakine söyletmeliyiz İslam'ı”

Tefsirlerde Dikkat Edilecek Hususlar

1. Kur'an'ın genel inanç esaslarına ve genel ahlak ilkelerine aykırı olan yorumlardan kaçınılmalıdır.
2. Hz. Peygamber'in (sav) uygulama esaslarını göz ardı eden anlayışlardan uzak durulmalıdır.

Mealler nasıl ki Kur'an'ın kendisi değilse, tefsirler de Kur'an'ın kendisi değildir. Tefsirler, onu yazan müfessirin Kur'an'dan anladıklarından ibarettir. Tefsirleri topluma ışık tutan Kur'an açıklamaları şeklinde değerlendirmek ve bu anlayışla onlardan istifade etmek gerekmektedir.

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM

1-Kur'an'da İnsan ve Toplum: Hz. İsa ve Toplumu

Hz. Meryem'in Müjdesi

Hz. İsa (a.s.), Kur'an-ı Kerim'de kendisinden Meryem oğlu İsa veya Mesîh olarak bahsedilen, İncil verilen ve İsrailoğullarına gönderilen peygamberdir. İsa (a.s.), mucize olarak babasız dünyaya gelmiştir.

Hz. İsa (a.s.)'ın annesi Meryem, Kur'an-ı Kerim'de övgüyle bahsedilen İmran ailesindendir. Kudüs'te yaşayan bu aile sağlam bir inanca ve temiz bir ahlâka sahipti. İmran'ın eşi Hanne ile Hz. Zekeriyya (a.s.)'ın eşi Elisa iki kız kardeştiler. Hanne Vâlidemiz, kızı Meryem'e hâmile iken kocası İmran vefât etmişti.

Sâliha bir hanım olan Hanne vâlidemiz doğacak yavrusunu dünyaya gelmeden önce Allah'a adanmıştı. Kur'an-ı Kerim onun adanmışlığını ve dünyaya gelişini şöyle anlatır:

“İmrân'ın karısı şöyle demişti: “Rabbim! Karnımdakini sadece sana hizmet etmek üzere sana adadım. Adağımı kabul buyur. Şüphesiz niyazımı hakkıyla işiten ve niyetimi bilen sensin” dedi.¹⁰

Bir kız çocuğu dünyaya getiren Hz. Hanne: **“ (Rabbim!) ... Ona Meryem adını verdim. Kovulmuş şeytana karşı onu ve soyunu senin korumanı diliyorum”** diye dua etti.¹¹ O dönemde Allah'ın dinine hizmet için adanan çocuklar Mabed (Beyt-i Makdis)'te kalır ve orada yetiştirilirdi. Hz. Meryem'in doğumuyla onunla kimin ilgileneceğine dair anlaşmazlık çıkınca bir kur'a çekildi ve kur'a sonucunda Hz. Zekeriyya (a.s.) çıktı. Onun velisi artık Hz. Zekeriyya idi ve onun sorumluluğunu üzerine alacaktı. Zaten, Zekeriyya peygamberin eşi de Hz. Meryem'in teyzesi olurdu.

10. Al-i İmran suresi, 35. ayet.

11. Al-i İmran suresi, 36. ayet.

Hız. Meryem için Beyt-i Makdis'te, doğu tarafta "Mihrap" adı verilen özel bir bölme tahsis edildi. Çocukluk çağından itibaren kendisi orada kalır Allah'a ibadette bulunurdu. Allah'ın lütuf ve yardımı-na mazhar oluyordu. Bu ikramlardan biri Kur'an'da anlatılır: **"Rabbi onu güzel bir kabulle karşıladı, güzel bir bitki gibi yetiştirdi; onu Zekeriya'nın himayesine bıraktı. Zekeriya mabedde onun yanına her girişinde, yanında bir yiyecek bulurdu. «Ey Meryem! Bu sana nereden geldi?» demiş, o da: Bu, Allah'ın katındandır» cevabını vermişti. Doğrusu Allah dilediğini hesapsız rızıklandırır."**¹²

BİLGİ KUTUSU

Beyt-i Makdis: Üç ilâhî dinde de önemli bir yere sahip olan ve kutsal sayılan Kudüs şehridir. Beyt-i Makdis başlangıçta mâbedi ifade ederken zamanla şehrin tamamı için kullanılmış, mâbedin alanı ise "harem" diye adlandırılmıştır. Beyt-i Makdis "mâbed şehri" diye tercüme edilebilir.

(DİA, cilt: 26; sayfa: 324)

Hız. Meryem, temiz bir ahlâka sahip olarak yetişiyordu. Melekler gelip kendisini tebrik ediyor, Allah'ın lütuf ve ikramlarını ona hatırlatıyorlardı: **"Hani melekler demişlerdi: Ey Meryem! Allah seni seçti; seni tertemiz yarattı ve seni bütün dünya kadınlarından üstün eyledi. Ey Meryem! Rabbinde gönülden boyun eğ, secde et, rüku' edenlerle birlikte rüku' et."**¹³

Hız. Meryem'e ileride dünyaya getireceği bir mübarek çocuğu müjdeliyorlardı: **"Melekler demişlerdi ki: Ey Meryem! Allah sana kendisinden bir Kelime'yi müjdeliyor. Adı Meryem oğlu İsa'dır. Mesîh'tir; dünyada da, ahirette de itibarlı ve Allah'ın kendisine yakın kıldıklarındandır. O, sâlihlerden olacak, beşikte iken ve yetişkinlik halindeyken insanlara konuşacaktır."** Meryem: **"Rabbim! Bana bir erkek eli değmediği halde nasıl çocuğum olur? dedi. Allah şöyle buyurdu: İşte böyledir, Allah dilediğini yaratır. Bir işe hükmedince ona sadece "Ol!" der; o da olur."**¹⁴

"Ol denince olur." Yasin Suresi, 82. ayet

Bir gün, Beyt-i Makdis'in doğu tarafında kendisi için tahsis edilen özel yerde bulunduğu bir sırada Melek Cebrail (a.s.), Hız. Meryem'e göründü ve aralarında şu konuşma geçti:

Cebrail (a.s.): **"Ben, yalnızca, sana tertemiz bir erkek çocuk bağışlamam için Rabbinin gönderdiği bir elçiyim"** dedi.

12. Al-i İmran suresi, 37. ayet.

13. Al-i İmran suresi, 42-43. ayetler.

14. Al-i İmran suresi, 45-47. ayetler.

Hız. Meryem: **“Bana hiç bir insan eli değmediği gibi, iffetsiz biri de olmadığı halde benim nasıl çocuğum olabilir ki?”** dedi. Bunun üzerine Melek Cebrail şöyle cevap verdi:

“Bu böyledir, çünkü Rabbin: ‘Bu bana kolaydır, onu insanlar için bir mucize ve katımızdan da bir rahmet kılacağız; hem bu önceden kararlaştırılmış bir iştir’ buyurdu.”¹⁵

Cebrail (a.s.) Hız. İsa’nın özelliklerini de müjdelemişti:

“Allah ona yazmayı, hikmeti, Tevrat’ı, İncil’i öğretecek. O, İsrailoğullarına bir elçi olacak (ve onlara şöyle diyecek:) Size Rabbinizden bir mucize getirdim. Ben size çamurdan kuş gibi bir şey yapar, ona üflerim ve Allah’ın izni ile o kuş olur. Yine Allah’ın izni ile körü ve alacalıyı iyileştirir, ölüleri diriltir. Ayrıca evlerinizde ne yiyip neyi biriktirdiğinizi de size haber veririm. Eğer inanan kimseler iseniz, bunda sizin için bir ibret vardır.”¹⁶

Artık hüküm verilmişti. Allah’ın takdiri gerçekleşecekti. Her şeyi yoktan var eden Allah’ın güç ve kuvvetinin üstünlüğü ortaya çıkacaktı. Çünkü kâinattaki kanunları belirleyen Allah Teâlâ, bu kanunların dışında da her şeyi yaratabilirdi. O’nun için sadece “ol!” demek yeterliydi. Kur’an’ın ifadesi ile: **“Allah’ın katında İsa’nın durumu kendisini topraktan yaratıp sonra “ol!” demesiyle olmuş olan Adem’in durumu gibidir. Gerçek Rabb’indendir, o halde şüphelenenlerden olma!”**¹⁷

Bunlar tabiat kanunlarının dışındaki olaylardı. Hız. Adem’i anasız ve babasız yaratan, büyük bir kayanın içinden Salih (a.s.)’in devesini çıkaran, Hız. İbrahim’i ateşin içinde yakmayan, Hız. Mûsâ’nın âsâsını ejderhâya çeviren, âsâsını vurduğunda denizin ortasından yol açan Yüce Rabbimiz şimdi de Hız. İsa’nın babasız dünyaya gelmesini takdir etmişti.

Doğadaki kanunların dışında bir olayın gerçekleşemeyeceğine inananlar için Hız. İsa’nın hayatı bir ibrettir. Babasız dünyaya gelmesi, beşikte iken konuşması ve Allah katına yükseltilmesi gibi olaylar, her şeyi kapsayan ve üstün olan ilâhî kudretin varlığını ortaya koymaktadır. Allah’ın bilgisi ve iradesi dışında gerçekleşen bir şey yoktur. Fiziki kanunlar çerçevesinde gerçekleşen hususlar da yine O’nun iradesi ve ilmi ile olmaktadır. Çünkü “insana bilmediğini öğreten O’dur.”¹⁸

Hız. İsa’nın Dünyaya Gelişi

Allah’ın dilemesi ve yaratması ile Hız. İsa’ya hamile kalan Hız. Meryem artık babasız bir çocuk dünyaya getirecekti. Halktan uzak ve تنها bir yere çekilen Hız. Meryem’i bir gün doğum sancısı sardı. Kuru bir hurma ağacına yaslanmaya mecbur oldu ve üzüntü içerisinde: **“Keşke ben bundan önce ölmüş olsaydım da unutulup gitseydim”**¹⁹ dedi.

Bu esnada doğum yapmış Hız. İsa dünyaya gelmişti. Birden bir sesle irkildi: **“Sakin üzülme! Rabbin senin yanı başında bir su arkı vücuda getirmiştir. Hurma dalını kendine doğru silkele ki, üzerine**

15. Meryem suresi, 19-21. ayetler.

16. Al-i İmran suresi, 48-49. ayetler.

17. Al-i İmran suresi, 59-60. ayetler.

18. Alak suresi, 5. ayet.

19. Meryem suresi, 23. ayet.

Hurma Ağacı

taze, olgun hurma dökülsün. Ye, iç! Gözün aydın olsun! Eğer insanlardan birini görürsen de ki: “Ben, çok merhametli olan Allah’a oruç adadım; artık bugün hiçbir insanla konuşmayacağım.”²⁰

Hazreti Meryem bir süre sonra kucağına aldığı oğlu İsa ile birlikte halkın arasına geldi. Onu kucağında bir çocuk ile görenler şaşırmışlardı: “**Ey Meryem! Hakikaten sen iğrenç bir şey yaptın!**”²¹ dediler ve tepki gösterdiler. Sonra da annesinin ve babasının kötü bir insan olmadığını belirttiler.²² Bunun üzerine Hazreti Meryem, çocuğu göstererek, onunla konuşmalarını istedi. Onlar, beşikteki çocukla konuşulmayacağını söylediklerinde de çocuk, Allah’ın bir mucizesi olarak dile geldi ve şöyle dedi:

“...Ben Allah’ın kuluyum. O, bana kitabı verdi ve beni peygamber yaptı. Nerede olursam olayım, Allah, beni mübarek kıldı. Yaşadığım sürece bana namazı ve zekatı emretti. Beni aneme saygılı kıldı, beni asi bir zorba yapmadı. Doğduğum gün, öleceğim gün ve diri olarak kайдan kalkacağım gün esenlik banadır... Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse O’na kulluk ediniz. İşte doğru yol budur.”²³

YORUMLAYALIM

Hazreti İsa’nın dünyaya geldiğinde ağzından çıkan ilk sözün “ Ben Allah’ın kuluyum” olmasında bütün insanlık için nasıl bir mesaj olduğunu yorumlayınız.

Hız. İsa’nın Peygamberliği

Hazreti İsa büyüüp otuz yaşına geldiğinde, Allah tarafından çeşitli mucizeler verildi ve Peygamberlikle görevlendirildi. Kendisine kutsal kitap olarak İncil indirildi. O, kendinden önce gelmiş olan Tevrat’ı doğruladı ve İsrailoğullarını Allah’ın emirlerine uymaya çağırdı. O, çağrısını şöyle ilan etti: “**Benden önce gelen Tevrat’ı doğrulayıcı olarak ve size haram kılınan bazı şeyleri de helâl kılmam için gönderildim. Size Rabbinizden bir mucize getirdim. O halde Allah’tan korkun, bana da itaat edin. Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyle ise O’na kulluk edin. İşte bu doğru yoldur.**”²⁴

Allah Teâlâ peygamberlik ve vahiy ile şereflendirdiği Hz. İsa’yı Rûhu’l-Kuds (Cebail) ile destekledi. Apaçık mucizelerle onu kuvvetlendirdi. Allah, onun eliyle doktorların tedavi edemediği hastalara şifalar verdi. O, dilsiz, kör, sağır ve alaca hastalığına yakalananlara Allah’ın izniyle şifa veriyordu. Yine Allah’ın izniyle ölüleri diriltiyor, çamurdan yapılan kuş heykellerine üfleyince canlanıp uçuyorlardı. İnsanların yedikleri ve içtiklerini biliyor, evlerde saklanan şeyleri haber veriyordu.²⁵

20. Meryem suresi, 24-26. ayetler.

21. Meryem suresi, 27. ayet.

22. Meryem suresi, 28. ayet.

23. Meryem suresi, 30-36. ayetler.

24. Al-i İmran suresi, 50-51. ayetler.

25. Maide suresi, 110. ayet.

Bütün bunlar, Tevrat'ta haberleri anlatılan peygamberlerin mucizelerini de doğruluyordu. Hz. İsa, Allah'ın gönderdiği Hak Din'in ölçülerinden uzaklaşan Yahudileri dinin özüne davet ediyor, helal ve haramlardaki aşırılıklarını düzeltmeye çalışıyordu. Çünkü onlar, Tevrat'ta helal kılınanı haram, haram kılınanı da helal kılmışlar, dinin özünden uzaklaşmışlardı.

İsa (a.s.), fakirlerle oturur, onlarla yer içerdi. Zayıf ve güçsüz kimselere yardımcı olur, onlara şefkat ve merhamet gösterirdi. Yahudileri de kibirden uzak durmaya, sevgiye ve insanlığa merhamete, saygıya ve fakirlere yardım elini uzatmaya davet ediyordu.

"Komşusu açken tok yatan bizden değildir." Hz. Muhammed (sav)

Hız. İsa'dan önceki peygamberlerin başına gelenlerin aynısı onun başına da gelmişti. Halkın ileri gelenleri ve zenginleri ona inanmadılar. Ona iman etmeyi kendileri için aşağılık kabul ediyorlar, makam ve mevkilerinden olacaklarından korkuyorlardı. Onun anlattıkları nefislerine ağır geliyordu. Sonunda, inkar etmekte ısrarcı olan ve kibirlenen Yahudiler, Hz. İsa'ya karşı düşmanlıkta birleştiler. Ona çeşitli iftiralar atıp suçlamalarda bulundular. Hz. Meryem'e iftira attılar. Hz. İsa'nın öğütlerinin tersine hareket ettiler.

Hız. İsa, bütün çabalarına rağmen onların inat edip inanmayacaklarını hissedince: **"Allah yolunda bana yardımcı olacaklar kimlerdir? dedi. Havârîler: Biz, Allah yolunun yardımcılarıyız; Allah'a inandık, şahit ol ki bizler Müslümanlarız"** cevabını verdiler.²⁶

Kendilerine "Havârîler" denilen bu az sayıdaki mü'minler: **"Rabbimiz! İndirdiğine inandık ve Peygamber'e uyduk. Şimdi bizi birliğini ve peygamberlerini tasdik eden şahitlerden yaz"**²⁷ diyerek kendilerine lütfedilen ilham ile inandıklarını belirttiler ve şahitliklerinin kabul edilmesini istediler. Ona inanan Havarîler, ellerinin emeği ile geçinen, fakir ve mütevazı kimselerdi.

Hız. İsa, zamanının çoğunu dine davet için seyahatle geçirirdi. İsrailoğullarını bıkmadan ve usanmadan Rabbine davet ediyor, bu uğurda birçok zorluğa katlanıyordu. Açlık ve imkânsızlıklar içerisinde yolculuklar yapıyordu.

YORUMLAYALIM

Aşağıdaki ayet-i kerime mealini dikkatle okuyunuz ve güncel değerler çıkarınız.

"Ey iman edenler! Allah'ın yardımcıları olun. Nitekim Meryem oğlu İsa havârîlere: 'Allah'a (giden yolda) benim yardımcıları kimdir?' demişti. Havârîler de: 'Allah (yolunun) yardımcıları biziz' demişlerdi. İsrailoğullarından bir zümre inanmış, bir zümre de inkâr etmişti. Nihayet biz inananları, düşmanlarına karşı destekledik. Böylece üstün geldiler." (Saf Sûresi, 14. ayet.)

26. Al-i İmran suresi, 52. ayet.

27. Al-i İmran suresi, 53. ayet.

Gökten İnen Sofra

Bir defasında Havârilere, Hz. İsa (a.s.)’den mûcize istediler ve **“Ey Meryem oğlu İsa, Rabbin bize gökten, donatılmış bir sofrayı indirebilir mi?”** dediler. Bunun üzerine Hz. İsa (a.s.) **“İnanıyorsanız Allah’a karşı gelmekten sakının”** cevabını verdi. İmanlarında samimi olduklarını belirten Havârilere:

“Ondan yiyelim, kalplerimiz mutmain olsun, bize doğru söylediğini (kesin olarak) bilelim ve ona gözleriyle görmüş şahitler olalım istiyoruz” dediler. Bunun üzerine Hz. İsa, Allah’a dua ederek **“Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofrayı indir ki, bizim için, geçmiş ve geleceklerimiz için bayram ve senden bir âyet (mucize) olsun. Bizi rızıklandır; zaten sen, rızık verenlerin en hayırlısısın.”** diye dua etti. Hz. İsa (a.s.)’ın bu duasını Allah Teâlâ kabul etti ve şöyle buyurdu:

“Ben onu (sofrayı) size şüphesiz indireceğim; ama bundan sonra içinizden kim inkâr ederse, kâinatta hiç bir kimseye etmediğim azabı ona edeceğim!”²⁸

NOT EDELİM

Bütün peygamberler ümmetlerinden gayba iman etmelerini isterler. Mûcizeler, sadece Allah Teâlâ’nın peygamberleri vasıtasıyla gösterdiği delillerdir. Mûcize ortaya çıktıktan sonra onu inkar etmek azabın gelmesine sebep olur. Bu nedenle Hz. İsa (a.s.) mucize isteyenler için endişelenmiş, sofrayı indikten sonra inanmayanlar için başlarına gelecek kötü neticeden dolayı onları uyarıyordu. Onun için de “Eğer inanıyorsanız, Allah’tan sakının” diyerek mucize istemelerinde ısrarları olmamaları konusunda kendilerini uyardı.

Peygamberlik Mücadelesi

İsrailoğulları, Hazreti İsa’nın ve havarilerin çalışmalarını engellemek ve ona inananların çoğalmasını önlemek için tedbirler almaya başladılar. Hz. İsa’dan kurtulmak için onu Roma Valisine şikayet ettiler: “Bu kişi devletimizi yıkmak istiyor, dinimizi de terk etmiştir. Gençleri bizden uzaklaştırıyor. Birliğimizi parçaladı, aramızda fitne çıkardı. Akıllarımızla alay ediyor, kalbimizi meşgul ediyor. Bu genç aynı zamanda Roma Devleti için de bir tehlikedir. O, devletin yasalarına karşı geliyor, büyüklerimize gereken hürmeti göstermiyor. Eğer yol açtığı kötülükler önlenmezse daha da güçlenecektir.” Bu ve benzeri konuşmalarla Yahudiler, Romalı yöneticileri yanlış yönlendiriyorlardı. Yahudiler dînî meselelerine karışmamak gibi bir siyaseti benimseyen yöneticilerini aldatıyor, meselenin dini değil tamamen siyâsî olduğunu, Roma İmparatorluğunu tehdit ettiğini ileri sürüyorlardı.²⁹

Kendileri putperest olan Romalı yöneticilerin Yahudiler’in Hz. İsa’ya niçin düşmanlık beslediklerini anlamaları güçtü. Günden güne büyüyen ve ülke gündemini meşgul edecek olan bu meseleden

28. Maide suresi, 112-115. ayetler.

29. Kasasü’n-Nebiyîn, Ebu’l-Hasan en-Nedvî, Ravza Yayınları, İstanbul, 2004, s. 363-364.

kurtulmak putperestlerin de işine geliyordu. Sonuçta karar verildi. Hz. İsa (a.s.) idam edilecekti. Yahudiler gizli emellerine ulaşmışlardı. Fakat Allah Teâlâ onların tuzaklarını boşa çıkarmıştı:

“(Yahudiler) tuzak kurdular; Allah da onların tuzaklarını bozdu. Allah, tuzak kuranların hayırlısıdır.”³⁰ Hazreti İsa'yı onların elinden kurtardı. Yahûdiler ise, Hazreti İsa zannederek, ona benzeyen başka birini yakalayıp çarmıha gerdiler. “Meryemoğlu İsa'yı öldürdük.” dediler. Halbuki onlar, İsa Peygamberi değil başka birini öldürmüşlerdi. Hazreti İsa'yı Allah kendi katına yükseltmişti. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılır:

“Bir de inkar etmelerinden, Meryem'in üzerine büyük bir iftira atmalarından ve 'Allah elçisi Meryemoğlu İsa'yı öldürdük' demelerinden dolayı (Yahudileri lanetledik). Halbuki onu ne öldürdüler, ne de astılar; fakat (öldürdükleri) onlara İsa gibi gösterildi. Onun hakkında ihtilafa düşenler bundan dolayı tam bir kararsızlık içindedirler, bu hususta zanna uymak dışında hiçbir (sağlam) bilgileri yoktur ve kesin olarak onu öldürmediler. Bilakis Allah, onu (İsa'yı) kendi katına yükseltmiştir. Allah izzet ve hikmet sahibidir.”³¹

O, peygamberlik vazifesini yerine getirmiş; Allah'a kulluğa ve tevhide insanları davet etmişti. Mu-cize ve çileler içerisinde geçen hayatı boyunca Allah yoluna insanları davet etmekten bir an bile geri durmamıştı.

Hz. İsa'nın peygamber olarak geldiği sırada iki büyük toplum vardı. Bunlar Yahûdi ve Rum toplumlarıydı. Her ikisi de katı, kaba, sevgisiz ve merhametsiz topluluklar halindeydi. İsa aleyhisselâm, kendisine uyanlara şefkat, merhamet, yumuşaklık, alçak gönüllülük ve insan sevgisi gibi yüce duyguları telkin etmekteydi. Çünkü bu duygulardan yoksun olan fertler ve onların oluşturduğu cemiyetler, zulüm, işkence ve kaba kuvvetin hâkim olduğu bir yapı arz eder. Böyle toplumlarda insani düşünce ve duygular, güzel davranışlar, hayır ve iyilikler ortadan kalkar.³²

DÜŞÜNELİM

Hz. İsa'nın doğumu gibi hayatı da hayret verici olmuştur. Tabiat kanunlarını aşan bu hâdiseler Allah'ın güç ve kuvvetini göstermekteydi. Allah'ın kudret ve kuvvetini, her işinde bir hikmeti olduğunu göstermesi bakımından Hazreti İsa'nın hayatında da alınacak çok dersler vardır. Babasız dünyaya gelmesi bunun en açık misalidir.

İsa aleyhisselâm'ın en bariz vasfı dünyanın nefsanî arzularından vazgeçip ruhani bir hayat yaşaması ve bu sayede meleke haline gelen güzel ahlâkı, merhameti ve kardeşliği yaymasıydı. Yine Allah için sevmek ve Allah için buğzetmek O'nun en bariz vasfıydı.

Hazreti İsa'nın hastaları Allah'ın izniyle iyileştirmesi tıp ilmine ve tedaviye bir teşviktir. Yanında kendisine destek verecek Havârîler'in olması Hak davayı anlatan insanların birbirlerine destek vermeleri ve organizeli olarak çalışmaları açısından önemlidir.

30. Al-i İmran suresi, 54. ayet.

31. Nisa suresi, 156-158. ayetler.

32. Peygamberimizden Hayat Ölçüleri Riyazu's-Sâlihîn Tercüme ve Şerhi; Kandemir, M. Yaşar, Çakan, İ. Lütfi, Küçük, Raşit; Erkam Yayınları, İstanbul, 1997, C. 1, s. 530-531.

İşte böyle bir zeminde insanlara saadet yollarını göstermek için gelen Hz. İsa (a.s.) üzerine düşen gayreti göstermiş fakat ona pek az insan inanmıştı. Hz. İsa (a.s.), kendinden sonra gelecek gerçek kurtarıcıyı müjdeleyerek dünyadan ayırdı. Onun müjdelediği, Peygamber Efendimiz'den (sav) başkası değildi. Kur'an-ı Kerim bu müjdeyi şöyle haber verir:

“Hatırla ki, Meryem oğlu İsa: ‘Ey İsrailoğulları! Ben size Allah’ın elçisiyim, benden önce gelen Tevrat’ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi de müjdeleyici olarak geldim’ demişti. Fakat o, kendilerine açık deliller getirince ‘Bu apaçık bir büyüdür’ dediler.”³³

Hz. İsa Sonrası Toplum

Bütün peygamberler gibi Hz. İsa (a.s.) da insanları bir ve tek olan Allah’a ibadete çağırmıştı. Onun daveti her tür karışıklıktan uzaktı. Fakat Hz. İsa (a.s.)’dan sonra insanlar onu ilahlık noktasına çıkarmak kadar övdüler. İsa peygamberin böyle bir şeyi istemeyeceğini Kur'an-ı Kerim şöyle anlatır:

“Hiçbir insanın, Allah’ın kendisine Kitap, hikmet ve peygamberlik vermesinden sonra (kalkıp) insanlara: Allah’ı bırakıp bana kul olun! demesi mümkün değildir. Bilakis (şöyle demesi gerekir): Okutmakta ve öğretmekte olduğunuz Kitap uyarınca Rabbe hâlis kullar olunuz. Ve size: Melekleri ve peygamberleri ilâhlar edinin, diye de emretmez. Siz Müslüman olduktan sonra hiç size kâfirliği emredermi?”³⁴

Dinlerinde aşırılığa giden insanlar Hz. İsa’yı yücelterek onun hakkında akıl almaz iddialarda bulundular. Kur'an-ı Kerim onların bu iddialarının yanlış olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır: **“Andolsun ‘Allah, üçün üçüncüsüdür’ diyenler de kâfir olmuşlardır. Halbuki bir tek Allah’dan başka hiçbir ilah yoktur. Eğer söyleyegeldiklerinden vazgeçmezlerse, içlerinden kâfir olanlara acı bir azap isabet edecektir.”**³⁵

“La ilahe illallah - Allah’tan başka ilah yoktur.”

Ey ehl-i kitap! Dininizde aşırı gitmeyin ve Allah hakkında, gerçekten başkasını söylemeyin. Meryem oğlu İsa Mesîh, ancak Allah’ın rasûlüdür, (o) Allah’ın, Meryem’e ulaştırdığı “kün: ol” kelimesi(nin eseri)dir...”³⁶

33. Saf suresi, 6. ayet.

34. Al-i İmran suresi, 79-80. ayetler.

35. Maide suresi, 73. ayet.

36. Nisa suresi, 171. ayet.

“Meryem oğlu Mesih sadece peygamberdir, -ondan önce de peygamberler geçmiştir- onun annesi dosdoğrudur, her ikisi de yemek yerlerdi. Onlara ayetleri nasıl açıkladığımıza bir bak, sonra da bak ki nasıl yüz çeviriyorlar!”³⁷

İsrailoğulları, Hz. İsa ve annesi Hz. Meryem hakkında yanlış inançlar edindiler. İsrailoğullarının bu yanlış inançları Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır:

“Allah: Ey Meryem oğlu İsa! İnsanlara, “Beni ve annemi, Allah’tan başka iki tanrı bilin” diye sen mi dedin, buyurduğu zaman o: “Hâşâ! Seni tenzih ederim; hakkım olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. Hem ben söyleseydim sen onu şüphesiz bilirdin. Sen benim içimdekini bilirsin, halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin. Ben onlara, ancak bana emrettiğini söyledim: “Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah’a kulluk edin”, dedim. İçlerinde bulunduğum müddetçe onlar üzerine kontrolcü idim. Beni vefat ettirince artık onlar üzerine gözetleyici yalnız sen oldun. Sen her şeyi hakkıyla görensın. Eğer kendilerine azap edersen şüphesiz onlar senin kullarıdır (dilediğini yaparsın). Eğer onları bağışlarsan şüphesiz sen izzet ve hikmet sahibisin” dedi. (Bu konuşmalardan sonra) Allah şöyle buyuracaktır: “Bu, doğrulara, doğruluklarının fayda vereceği gündür. Onlara, içinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler vardır. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da O’ndan razı olmuşlardır. İşte büyük kurtuluş ve kazanç budur. Göklerin, yerin ve içlerindeki her şeyin mülkiyeti Allah’ındır, O, her şeye güç yetirendir.”³⁸

Hız. İsa’dan yıllar sonra özünden birçok şeyi kaybeden din, yeryüzünde yayılmaya başlamıştı. Dünyanın farklı bölgelerine giden bu dinin mensupları kendi inançlarını ve ibadet şekillerini de gittikleri yerlerde öğretme gayreti içerisine giriyorlardı. O dönemde Avrupa’da ve Yunanlılarda putperestlik çok yaygındı. Onlar, ilahlık sıfatlarını birtakım heykellere veriyorlar, bu heykeller için de mabedler inşa ediyorlardı. Rızık tanrısı, merhamet tanrısı, gazap tanrısı gibi birtakım tanrılar edinmişler onlara tapıyorlardı. Romalılar, putperestliğe gömülmüş, hurafelere dalmışlardı. Romalıların hükümdarı büyük Konstantin Hıristiyan olduktan sonra ve onu devletin resmi dînî yaptı. Aradan geçen yıllar içerisinde Hız. İsa’nın öğrettiği dini esaslar değişikliklere uğradı. O’nun tebliğ ettiği basit ve sade olan Tevhid dini yerine baba, oğul ve kutsal ruhun birleşmesinden meydana geldiğine inanmak olan teslis anlayışının da hakim olduğu yeni bir din ortaya çıktı.³⁹ Hız. İsa’ya gönderilen İncil’in aslı tahrif edildi ve aslına uygun olmayan farklı inciller yazıldı.

Maide suresi, 120. ayet.

37. Maide suresi, 75. ayet.

38. Maide suresi, 116-120. ayetler.

39. bkz. Kasasü’n-Nebiyîn, Ebu’l-Hasan en-Nedvî, s. 381-383.

2- Sureleri Tanıyorum: Mülk ve Nebe Sureleri

Mülk Suresi Hakkında Bilgi

Surenin Kimliği

Adı:	Mülk Suresi
Ayet Sayısı:	30
Kur'an'daki Yeri:	67. suredir.
İniş Zamanı:	Mekke Dönemi

Surenin İsmi: Adını, birinci ayette geçen ve Allah'ın evren ve tüm varlıklar üzerindeki hâkimiyetini ifade eden "mülk" kelimesinden alır. Sure, "Tebâreke" olarak da adlandırılır.

Surenin İniş Zamanı ve Konusu: Mekke döneminde nazil olmuştur.

Surede, Yüce Allah'ın varlığı ve birliği, evrendeki mutlak egemenliği, hayatın ve ölümün var ediliş gayesi, öldükten sonra dirilme ve kendilerine gelen ilahî uyarıları dikkate almayanların karşılaşacakları kötü son üzerinde durulmaktadır.

Surenin Fazileti: Peygamber Efendimiz'in (sav) Secde ve Mülk surelerini her gece yatmadan önce okuduğu, yolculuk sırasında da bunu ihmal etmediği bildirilmektedir.⁴⁰

Hz. Peygamber (sav), surenin onu okuyanları kabir azabından koruyacağını ifade buyurmuşlardır. Bu sebeple cenazelerin ardından bu surenin okunması yaygınlık kazanmıştır. Bu hadîsi "Sureyi okuyup amel edenlerin, kabir azabını gerektiren günahlardan uzak duracağı ve böylece azaptan kurtulacağı" şeklinde anlamak da mümkündür.⁴¹

Surenin Açıklaması

30 ayetten oluşan Mülk suresi, iki bölümde incelenebilir.

Birinci Bölüm (1-14. Ayetler):

Bu bölüm, Allah'ın evren ve bütün varlıklar üzerindeki hâkimiyetinden bahseden ayetle başlamaktadır. Ardından, dünya hayatının bir imtihan aracı olduğu bildirilmekte, tabiattaki mükemmel düzene gökyüzünün kusursuz bir şekilde yaratılışı ve yıldızlarla donatılması örnek verilmektedir. Bu mükemmel düzenin işleyişini gözlemleyebilmesi için insana verilen duyulara ve akıl nimetine dikkat çekilmektedir. Sonra da bu imkânları gereği gibi kullanmayan inkârcıların karşılaşacağı acıklı azap haber verilmektedir.

40. Tirmizî, "Fezâilü'l-Kur'an", 9; DîA, C. 31, s. 542.

41. Komisyon, Kur'an Yolu, C. 5, s. 341.

Mülk suresinin 1. ayetinde, **“Hükümlerlik elinde olan Allah, yücedir. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir.”** buyrulurak Allah'ın yüceliği, kudreti ve evrendeki hâkimiyetine dikkat çekilir.

2. ayette, hayatın ve ölümün var ediliş gayesinin insanı imtihan etmek olduğu bildirilir. İnsanın dünyaya geliş amacının hayırlı işler yapmak ve salih ameller işlemek olduğu vurgulanır: **“O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O, mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır.”**

3-5 ayetlerde, evrenin eksiksiz-kusursuz yaratılışına, mükemmel işleyişine ve düzenine dikkat çekilir. Bu muhteşem varlık düzeninin bir tesadüfle meydana gelmiş olamayacağı ve devam edemeyeceği belirtilir: **“Sonra gözünü tekrar tekrar çevir de bak; (kusur arayan) göz (aradığını bulamadan) bitkin olarak sana dönecektir.”**⁴² Sonra da, bunun ancak üstün bir ilim, irade ve kudret sahibinin yaratması ve yönetmesiyle mümkün olduğu bildirilir.⁴³

6-12. ayetlerde, bu mükemmel yaratılışla Allah'ın tek tanrı oluşu arasında ilgi kuramayan inkârcıların ahiretteki sıkıntılı durumlarına ve günahlarını pişmanlıkla itiraf etmelerine değinilir.⁴⁴ Buna karşılık, Allah'a karşı saygılı olup günah işlemekten korunanların elde edecekleri ödüller açıklanır.

13-14. ayetlerde, Allah'ın gizlisiyle açığıyla her şeyi bildiği, her an her şeyi gördüğü ve denetlediği hatırlatılır: **“Sözünüzü ister gizleyin, ister açıkça söyleyin; unutmayın ki Allah, kalplerdeki (duygu ve düşünceleri) hakkıyla bilendir. Yaratan bilmez olur mu? O, bütün inceliklerin farkındadır ve her şeyden haberdardır.”**

KONUŞALIM

Yüce Rabb'imizin gizli açık her şeyi bildiğine ve gördüğüne inanmak davranışlarımızı nasıl etkiler? Örnekler veriniz.

BİLGİ KUTUSU

“Sözünüzü ister gizleyin, ister açıkça söyleyin; unutmayın ki Allah, kalplerdeki (duygu ve düşünceleri) hakkıyla bilendir...” meâlindeki 13. âyetin, müşriklerin Hz. Peygamber'in aleyhinde konuşmaları ve birbirlerine, “Muhammed'in tanrısının duymaması için gizli konuşun” demeleri üzerine nâzil olduğu bildirilir.

(Vâhidî, Esbâbü'n-Nüzûl, s. 370)

42. Mülk suresi, 4. ayet.

43. Komisyon, Kur'an Yolu, DİB Yayınları, Ankara, 2009, C. 5, s. 343.

44. Komisyon, Dinî Terimler Sözlüğü, MEB Yayınları, Ankara, 2009, s. 258.

İkinci Bölüm (15-30. Ayetler):

Bu bölümde, insanın hizmetine sunulmuş olan yeryüzü nimeti hatırlatılmaktadır. Daha önce bu nimetleri yalanlayan toplumlara verilen cezalardan bahsedilmekte ve Allah'ın azabına kimsenin engel olamayacağı ifade edilmektedir. Rızkın yalnız Allah tarafından verildiğine; göz, kulak ve aklın da O'nun tarafından verilmiş birer nimet olduğuna dikkat çekilmektedir. Kıyametin ne zaman kopacağı bilgisinin sadece Allah katında olduğu vurgulanmakta, hayatın kaynağı olan suyu yaratanın da yalnız Allah olduğu hatırlatılarak sure sona ermektedir.

15. ayette, Cenâb-ı Allah'ın güç ve kudretini gösteren bir başka delil gözler önüne serilir. Yerkürenin yaratılmasının, her türlü nimet ve imkânlarla donatılarak üzerinde yaşanılır hale getirilmesinin, sonsuz bir gücün varlığını ve birliğini gösterdiğine dikkat çekilir:⁴⁵ **“Yeryüzünü sizin için kullanışlı hale getiren O’dur. Üzerinde dolaşın ve Allah’ın rızkından yiyip için; (ama unutmayın ki) dönüş yalnız Allah’adır.”**

16-18. ayetlerde insanlar, kendilerine verilen bu imkânları iyi değerlendirmeleri gerektiği konusunda uyarılır. Bu uyarıları dikkate almadıkları takdirde, başlarına çeşitli felâketlerin gelebileceği haber verilir. Daha önce bu nimetleri yalanlayanların başına gelen toplumsal cezalar hatırlatılır.

19-20. ayetlerde, her gün gördüğümüz için önemini gözden kaçırdığımız, gerçekte ise Allah'ın sanat ve kudretini gösteren bir başka delil hatırlatılır. Bu, yer çekimine rağmen kuşların gökyüzünde kanat çırparak uçuşması ve süzülmesi olayıdır. Kuşlara uçuş yeteneğini veren Allah'tır ve bu harika yetenek Allah'ın rahmetinin bir yansımasıdır. **“Üstlerinde kanatlarını açarak kapaya uçan kuşları hiç mi görmediler? Onları (havada) Rahmân’dan başkası tutmuyor. Şüphesiz O, her şeyi görmektedir.”**⁴⁶

PANO HAZIRLAYALIM

Kuş çeşitleri ve havada uçuş teknikleri ile ilgili bir pano hazırlayınız.

PANO HAZIRLAYALIM

Kuşlardan ve onların uçuş tekniklerinden esinlenerek geliştirilen teknolojik buluşlar ile ilgili bir pano hazırlayınız.

21. ayette, rızkı verenin yalnız Allah olduğu hatırlatılır. Rahmetinin yansıması olarak verdiği nimetleri bir an kesivermesi durumunda yeryüzündeki hayatın tamamıyla yok olacağına dikkat çekilir: **“Peki, Allah lütfettiği rızkı kesirse, kimdir size rızık verecek olan?..”**

45. Komisyon, Kur'an Yolu, C. 5, s. 346.

46. Mülk suresi, 19. ayet.

22. ayette, şeytanlara uyarak bâtlı yollara sapan inkârcı ile hak yolda yürüyen mümin temsili olarak karşılaştırılır. Bunlardan hangisinin hedefine daha güvenli olarak ve şaşmadan ulaşacağı soru-cevap yöntemiyle anlatılır.

23. ayette, doğduğunda hiçbir bilgiye sahip olmayan insana kulak, göz ve kalp (akıl) gibi bilgi edinme vasıtaları verildiği hatırlatılır. İnsanın en değerli ve ayırt edici özelliğinin gözlem ve düşünme kabiliyeti olduğuna ve bu nimetleri verene şükretmek gerektiğine işaret edilir: **“De ki: Sizi yaratan, size işitme duyusu, gözler ve kalpler veren O’dur. Ne kadar az şükrediyorsunuz!”**

24. ayette, insanoğlunun yeryüzünde yaratılması, türetilmesi ve yayılmasının da Allah’ın sonsuz kudretini gösteren delillerden biri olduğu, buna gücü yeten Allah’ın, öldükten sonra onları tekrar dirilterek huzurunda toplamaya da gücü yeteceği bildirilir.

25-27. ayetlerde Peygamber Efendimiz’den (sav), alay etmek maksadıyla kıyametin ne zaman kopacağını soran inkârcılara şu şekilde cevap vermesi istenir: **“Deki: O (kıyametin ne zaman kopacağı ile ilgili) bilgi ancak Allah katındadır. Ben ise sadece açık bir uyarıcıyım.”**⁴⁷ Böylece kıyametin kopma zamanıyla ilgili bilginin yalnız Allah tarafından bilindiği açıkça ifade edilir. Sonra da, inkârcıların kıyametin korkunç olaylarını ve ahireti yakından gördüklerinde yüzlerinin kara çıkacağı ve mahcup olacakları bildirilir.

BİLGİ KUTUSU

Müşrikler Hz. Peygamber’in ölümünü istiyor ve bunu açık bir şekilde dile getirmekten de çekinmiyorlardı (bk. Tûr suresi, 30-31. ayetler). Hatta onu öldürmek için tuzak kuruyor (bk. Enfâl suresi, 30. ayet), böylece ondan ve getirdiği dinden kurtulacaklarını sanıyorlardı. İşte bu ayetler onların niyet ve beklentilerine bir cevap olmak üzere inmiştir.

(Komisyon, Kur'an Yolu, C. 5, s. 349)

28. ayette, Hz. Peygamber’in (sav) varlığına son verilmesinin veya ölümünün ertelenmesinin müşrikler için herhangi bir fayda sağlamayacağı, kendilerine verilecek elem verici cezayı önleyecek bir gücün de asla bulunmadığı ifade edilir.

29. ayette, müminlerin inandıkları ve güvendikleri Tanrı’nın esasen müşriklerce de bilinen ve Rahman ismiyle anılan Yüce Allah olduğu hatırlatılır.

30. ayette, hayatın ana unsuru ve en önemli rızık olan su nimetine dikkat çekilir. Yerin derinliklerine çekilmesi halinde, Allah’tan başka yeryüzünde su yaratacak bir gücün bulunmadığına işaret edilir: **“Bir de şunu sor: Suyunuz çekilirse size yerden kaynayan suyu kim getirebilir?”** Böylece, sonsuz bir kudretin sahibi Yüce Allah’ı bırakıp da bâtlı tanrılara tapmanın yanlışlığı ortaya konur ve inkârcılar gözlerinin önündeki bu nimet ve deliller üzerinde düşünmeye davet edilir.⁴⁸

ARAŞTIRALIM

Yer altı sularının oluşması için gerekli şartları araştırınız.

47. Mülk suresi, 26. ayet.

48. Komisyon, Kur'an Yolu, C. 5, s. 347-349.

Nebe Suresi Hakkında Bilgi

Surenin Kimliği

Adı:	Nebe Suresi
Ayet Sayısı:	40
Kur'an'daki Yeri:	78. suredir.
İniş Zamanı:	Mekke Dönemi

Surenin İsmi: Adını, ikinci ayette geçen ve ‘önemli haber’ anlamına gelen “nebe” kelimesinden alır. Sureye ad olan önemli haberin, kıyametin kopması olduğu belirtilir. Sureye meşhur adıyla “Amme Suresi” dedenir.⁴⁹

KONUŞALIM

Nebe, “önemli haber” demektir. Burada ise “kıyamet haberi” anlamında kullanılmıştır. Kıyamet gününde evrendeki mevcut kozmik düzenin bozulması, Allah’tan başka var olan her şeyin yok olması, öldükten sonra yeniden dirilme, hesaba çekilme vb. önemli olaylar meydana geleceği için onunla ilgili habere “büyük haber” denilmiştir.

(Komisyon, Kur’an Yolu, C. 5, s. 460.)

Kıyamete “önemli haber” denilmesinin sebepleri üzerinde konuşunuz.

Surenin İniş Zamanı ve Konusu: Mekke döneminin sonlarında nazil olmuştur.

Sûrede ağırlıklı olarak kıyamet, öldükten sonra dirilme, hesap, ceza ve mükâfat konuları ele alınmış, Allah’ın varlık ve kudretini gösteren deliller ile melekler konusuna da yer verilmiştir.⁵⁰

Surenin Açıklaması

40 ayetten oluşan Nebe suresi iki bölümde incelenebilir.

Birinci Bölüm (1-16. Ayetler):

Bu bölüm, inkârcıların kıyametin kopması ile ilgili tartışmalarından bahseden ayetle başlamaktadır. Bunun kesin bir gerçek olduğu belirtilerek, kıyametin kopmasını ve yeni bir yaratılışı imkânsız görenlere Allah’ın eşsiz yaratmasından örnekler verilmektedir. Böylesi eşsiz yaratma gücüne sahip olan Yüce Allah’ın, bu âlemi yok edip yeni bir âlem yaratmaya ve ahireti gerçekleştirmeye de gücünün yeteceği delillerle ortaya konmaktadır.

49. Komisyon, Dinî Terimler Sözlüğü, s. 276.

50. Komisyon, Kur’an Yolu, C. 5, s. 459.

1-5. ayetler, “(İnkârcılar) **kendi aralarında neyi tartışıp duruyorlar, üzerinde bir türlü anlaşamadıkları o büyük haberi mi?**”⁵¹ sorusuyla başlar. Ardından onun tartışma kabul etmeyen bir gerçek olduğunu yakında anlayacakları ifade edilir.⁵²

6-11. ayetlerde, kıyametin kopmasını ve yeni bir yaratılışı imkânsız görenlere Allah'ın yaratmasındaki eşsizlikle ilgili örnekler verilir. Buna bağlı olarak yeryüzünün insan hayatına elverişli bir şekilde yaratılmasına, onu dengede tutan dağlara, nesillerini devam ettirmeleri için insanların erkekli dişili, çift çift yaratılmasına dikkat çekilir. Gecenin dinlenme ve gündüzün çalışmaya uygun yaratıldığı hatırlatılır.

ARAŞTIRALIM

“Geceyi (sizi örten) bir elbise yaptık.”

(Nebe suresi, 10. ayet)

Yukarıdaki ayette gece için benzetmeyi ve uykunun insan sağlığı üzerindeki etkilerini araştırınız.

12-16. ayetlerde, göklerin ve Güneş'in yaratılışından bahsedilir. Çeşit çeşit bitkilerin ve meyve bahçelerinin yaratılışı ve bunların oluşumunu sağlayan yağmur yüklü bulutlara ve bütün bunlardaki hikmetlere dikkat çekilir.⁵³

ARAŞTIRALIM

Üstünüze yedi sağlam gök bina ettik.

Alev alev yanan aydınlatıcı ve ısıtıcı bir kandil yarattık.

(Nebe suresi, 12 ve 13. ayetler)

Yukarıdaki ayetlerde geçen “yedi sağlam gök” ve “Alev alev yanan aydınlatıcı ve ısıtıcı bir kandil” ifadelerini günümüzde ulaşılan ilmî bilgiler ışığında nasıl anlayabiliriz? Araştırınız.

İkinci Bölüm (17-40. Ayetler):

Bu bölümde, kıyamet ve ahiretin gerçekleşmesiyle ilgili sahneler anlatılmaktadır. Sura üflenişten, dağların pamuk gibi atılışından bahsedilmektedir. İnkârcılar için hazırlanan cehennemin korkunçlukları ve Allah'a itaat eden müminler için hazırlanan cennetin güzellikleri haber verilmektedir. Sure, inkârcıların pişmanlığını dile getiren ifadelerle son bulmaktadır.

51. Nebe suresi, 1-3. ayetler.

52. Diyanet İşleri Başkanlığı, DİA, TDV Yayınları, İstanbul, 2014, C. 32, s. 470.

53. bk. Komisyon, Kur'an Yolu, C. 5, s. 461; Komisyon, Dini Terimler Sözlüğü, s. 276-277.

Bundan önceki ayetlerde, Yüce Allah'ın eşsiz kudretini gösteren örnekler verilmiş, kıyametin ve yeniden dirilmenin gerçekleşeceği açıkça ortaya konmuştu. 17-20. ayetlerde, kıyametin kopmasıyla ilgili sahneler yer alır. Dağlar ve gökler örneği verilerek, mevcut evrenin kıyamet anındaki durumu tasvir edilir. Cenab-ı Hakk'ın belirlediği kıyamet zamanı gelip sura üfürüldüğünde insanların bölük bölük Allah'ın huzuruna geleceği haber verilir: **“Şüphesiz hüküm ve ayırma günü belirlenmiş bir vaktir. Bu, sûra üfürüldüğü gün gerçekleşir ve siz bölük bölük (Allah'a) gelirsiniz.”**⁵⁴

BİLGİ KUTUSU

“Ayrım günü” anlamına gelen “yevmü'l-fasl”dan maksat hakkın batıldan, haklının haksızdan, müminin inkârcıdan ayırt edileceği ve dünyada yapılanların karşılığının verileceği büyük hesap günüdür.

Cenâb-ı Allah'ın belirlediği ve yalnız kendisinin bildiği kıyametin zamanı geldiğinde insanlar ve diğer bütün canlılar bir araya gelecek ve Yüce Allah onların arasında hükmünü verecek, böylece dünyada işlenmiş bütün haksızlıklar karşılığını bulacak, kusursuz adalet gerçekleşecektir. İşte o güne “ayırım günü” veya “hüküm günü” denmesinin sebebi budur.

(Kurtubî, C. 19, s. 173; Komisyon, Kur'an Yolu, C. 5, s. 461.)

21-30. ayetlerde, ahirette Allah'ın huzurunda toplanan insanlar arasında yer alan inkârcıların he-saba çekildikten sonra alacakları ceza haber verilir. Cehennemden ve oradaki çekekleri korkunç azaptan bahsedilir.

31-36. ayetlerde ise, itaatkâr müminler olan müttakîler için ahirette Rabb'leri tarafından ödül olarak hazırlanan nimetler, lütuf ve ikramlara insanların anlayabileceği bazı temsilî örnekler verilir. Cennetteki huzur ortamı da **“Orada ne bir boş söz işitirler, ne de bir yalan.”** ifadeleriyle anlatılır.

37-40. ayetlerde, Allah Teâlâ'nın bütün insanların rabbi olduğu ve ahiret gününün yegâne sahibi olduğu hatırlatılır. İnsanların dünyada seçme özgürlüğüne sahip olduğu, ancak ahirette herkesin dünyada yaptıklarının hesabını vereceği bildirilir. Peygamberler aracılığıyla gönderilen uyarıyı dikkate almayan inkârcıların o gün, **“Keşke toprak olsaydım!”** diyerek pişman olacakları haber verilir.

TARTIŞALIM

Kafirlerin ahirette, “Keşke toprak olsaydım!” temennilerini insanın seçme özgürlüğü ve sorumluluğu açısından nasıl anlamalıyız. Tartışınız.

54. Nebe suresi, 17-18. ayetler.

3- Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum (Araf 151)

Dua, kulun Allah'a yönelişi ve O'ndan yardım dilemesidir. Dua, kulun Allah'ın rahmetini ve affını istemesidir. Nitekim Peygamberimiz de dualarda genelde af ve bağışlanmayı dile getirmiştir. Yüce Allah kendisini merhamet edenlerin en hayırlısı olarak nitelemiştir. Allah'a inanan insanlar da tüm canlılara karşı merhametli ve affedici olmalıdır. Çünkü ancak affetmesini bilenler, affa layık olabilirler.

HZ. MUSA'NIN (a.s.) YAPTIĞI DUA

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

“Ey Rabbim, beni ve kardeşimi bağışla, bizi rahmetine kabul et. Zira sen merhametlilerin en merhametlisisin!”

(A'raf suresi, 151. ayet)

A'raf suresi, 151. Ayetinde dikkat çekilen iki unsur vardır. Birincisi insanın kendisinin ve kardeşinin bağışlanmasını istemesidir. İkincisi ise Allah Teala'nın merhametinin büyük olmasıdır.

Merhamet etmeyen insan, merhametin ve affetmenin güzelliğini bilemez. Affedilmeyi isteyen insanlar ilk önce, affetmesini, merhamet etmesini öğrenmelidir. Peygamberimiz (sav) “Allah, insanlara merhamet etmeyene rahmette bulunmaz.”⁵⁵ buyurarak bu hususu vurgulamıştır.

Rabbimiz bizlere merhametli olmayı, bağışlamayı, iyilik yapmayı ve bu hususlarda dualarla Allah'tan yardım dilememizi istemektedir. Allah Teala kendisine yöneleni karşılıksız bırakmayacağını bildirmiştir. Bunun için de dualar bizlere umut ışığıdır. Her an kendisini işiten bir Rabbe inanan insan dualarla hayata daha olumlu bakar.

Kur'an'da yer alan duaları incelediğimizde genelde kardeşlik vur-

OKUYALIM

“Ey Rabbimiz! Hesap olunacağı gün beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!”

İbrahim suresi 41. ayet.

“Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin!”

Haşr suresi 10. ayet.

55. Buhari Tevhid 2.

gusunun yapıldığını görmekteyiz.⁵⁶ Çünkü Kur'an tüm insanları, ilk insan Hz. Adem'in çocuklarından dolayı insan kardeş görmektedir.⁵⁷ Kardeşliğin, barışın bittiği yerde huzur olmayacaktır.

Netice itibari ile merhamet toplumsal barışın, huzurun sağlanmasında önemli bir husustur. İşte bundan dolayı Rabbimiz, merhamet duygusunu, bencillikten arındırarak, duaya kardeşleri de eklememizi istemektedir.

DUA EDELİM

Hiz. Musa'nın duası gibi Allah'tan kendimiz ve diğler insanlar için rahmet istediğimizi ifade eden bir dua da biz edelim.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4- Kur'an Kavramları Öğreniyorum: Veli, Adalet, Zulüm, Şefaati

Veli

Kur'an'da yer alan kavramlar incelendiğinde bu kavramların temel karakteristik özelliklerinin toplumu birliğe, beraberliğe, adalete, barışa, kardeşliğe ve yardımlaşmaya sevk ettiğii görülecektir. Bu bağlamda Kur'an'da yer alan kavramlardan birisi olan veli kavramı genel anlamda dost, arkadaş, yardımcı, yönetici gibi anlamlara gelir.

Veli kavramı aynı zamanda Allah'ın en güzel isimlerinden birisidir. Kur'an'da Allah Teala kendisini dost (veli) edinenleri karanlıklardan aydınlığa, kederden sevince, karamsarlıktan huzura çıkaracağını bildirmiştir. Bu hususu Kur'an'da **“Allah, inananların dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır.”**⁵⁸ ayeti ile ifade edilmiştir. Buna göre kim Allah'ı dost edinirse, o en güzel vekile, yardımcıya sahip olmuştur.

“Mümin erkekler ve Mümin kadınlar birbirlerinin velileridir...” (Tevbe Suresi 71. ayet.)

56. A'raf suresi, 151. ayet.

57. Zümer suresi, 6. ayet.

58. Bakara suresi, 257. ayet.

Kur'an'a göre Allah öyle bir dosttur ki bizi ölümden sonra bile yalnız bırakmayacaktır. Yaptığımız iyilikler, güzel davranışlar 'Veli'miz olan Allah'ın yanında asla boşa gitmeyecektir.

Pek çok ayette Allah Teala'nın müminlerin velisi olduğu ifade edilmiştir:

- ✓ **"İnsanların İbrahim'e en yakın olanı, ona uyanlar, şu Peygamber (Muhammed) ve (ona) iman edenlerdir. Allah müminlerin dostudur."**⁵⁹
- ✓ **"İşte burada yardım ve dostluk, Hak olan Allah'a mahsustur. Mükâfatı en iyi olan O, en güzel âkıbeti veren yine O'dur."**⁶⁰
- ✓ **"Sizin dostunuz (veliniz) ancak Allah'tır, Resulüdür, iman edenlerdir; onlar ki Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazı kılar, zekâtı verirler."**⁶¹

Bu ayetlerde Allah'ın, inananların dostu olduğu açıkça belirtilmektedir. Allah, inanan insanların velisi olduğuna göre, inanan insanlar da Allah'ın veli kullarıdır. Yani Allah'ı dost edinen kişi, Allah'ın da dost edindiği kişidir.

Netice itibari ile Allah'a inanan, salih amellerde bulunan, kötülüklerden kaçınan, namazını kılan her müminin Allah'ın veli kulu olduğunu söyleyebiliriz. Aynı zamanda bu özellikleri taşıyan kişiler de dost edinilecek kişilerdir.

Diğer yandan Kur'an'a göre şeytanın adımlarını takip eden, kötülüklerle yönelen, kötülüğü alışkanlık haline getiren kim olursa olsun dost edinilmez. Bu husus Kur'an da şöyle belirtilmektedir: **"Ey iman edenler! Eğer küfrü imana tercih ediyorsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) veli edinmeyin. Sizden kim onları dost edinirse, işte onlar zalimlerin kendileridir."**⁶²

Kur'an açısından değerlendirildiğinde toplumda yaygın olan anlayışın aksine veli kavramı ile özel bazı kişilerin kastedildiğini söylemek doğru değildir. Allah'a inanan, ona karşı takva bilinci ile tutum sergileyen herkes Allah'ın veli kullarındandır.

Adalet

Toplumsal çöküşlerin temelinde haksızlıklar yatmaktadır. Haksızlığın sıradanlaştığı toplumlarda huzursuzluk, kargaşa, anarşi yaygınlaşacaktır. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav), önceki toplumların yıkılışlarının ve ahlaki çöküşlerinin nedenini güçlülerin ve zenginlerin yaptığı haksızlıklara göz yumulması, fakirlerin ve zayıfların ise cezalandırılması ile açıklamıştır. Bu açıklamadan sora da **"Suçu işleyen kızım Fatıma bile olsa onun da elini keserdim."**⁶³ diyerek adaletin gerçekleştirilmesi söz konusu olduğunda asla imtiyaz ve kayırmanın olmaması gerektiğini vurgulamıştır.

59. Al-i İmran suresi, 68. ayet.

60. Kehf suresi, 44. ayet.

61. Maide suresi, 55. ayet.

62. Tevbe suresi, 23. ayet.

63. Buhari, Hudud 12.

Adalet, düzenli ve dengeli davranma, her şeyin ve herkesin hakkını verme, haksızlıklardan uzaklaşarak orta yolu tutma, bir şeyi yerli yerine koyma, insaf ve eşitlik anlamlarına gelen bir kavramdır. Geniş kapsamlı bir kavram olan adâletin zıttı ise zulüm ve insafsızlıktır.

Adalet, toplumsal huzurun sağlanmasının teminatıdır. Adalet söz konusu olduğunda en büyük sorunun, adaleti sadece kendimiz için istemiş olmamızdan kaynaklandığını söyleyebiliriz. Bu, esasen zulmün bir başka çeşididir.

Adalet, bir şeyi yerli yerine koymaktır. O halde hak kimin lehine olursa olsun gerçekleştirilmelidir. Kur'an'da **“Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutan, kendiniz, ana-babanız ve akrabanız aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden kimseler olun. (Haklarında şahitlik ettikleriniz) zengin olsunlar, fakir olsunlar Allah onlara (sizden) daha yakındır. Hislerinize uyup adaletten sapmayın, (şahitliği) eğer, бүker (doğru şahitlik etmez), yahut şâhidlik etmekten kaçınırsanız (biliniz ki) Allah yaptıklarınızdan haberdardır.”**⁶⁴

ayeti ile her ne olursa olsun adaletten ayrılmamız gerektiği bildirilmiştir.

İnsanlar adaletin gerçekleştiğine kanaat getirdiklerinde kendi aleyhlerine bile olsa verilen karara boyun eğler. Yeter ki kişilere veya çeşitli zümrelere özel bir ayrıcalık tanınmamasıdır.

Adalet gerçekleştiği zaman toplum içinde birlik ve beraberlik duygusu artar. Toplumda güven ortamı oluşur. Bu bağlamda Hz. Peygamber'in (sav), adaletli devlet başkanlarıyla ilgili şu sözü dikkate değerdir: *“Adil devlet başkanı ve idareciler mahşer yerinde Allah'ın yüce lütfuna ve himayesine mazhar olacak öncülerdir.”*⁶⁵

Adaletli olmak toplumsal birliğin, beraberliğin, huzurun sigortasıdır. Adaletten uzaklaşmış bir toplumda kargaşanın, kaosun olması ise kaçınılmazdır.

Bireysel ve toplumsal açıdan değerlendirildiğinde adaletin farklı görünümünün olduğunu söyleyebiliriz:

Allah'a karşı adaletli olmak; Kul olarak yapmamız gerekenleri yerine getirmek, kulluğumuzda adil olduğumuzu gösterir. Yaratılış gayesine uygun hareket etmeyenler, nefislerine zulmetmişlerdir.

64. Nisa suresi, 135. ayet.

65. Buhari, Edep 36.

Topluma karşı adaletli olmak; Burada öncelikle yöneticilerin, halka karşı haksız ve yanlı tutumlar sergilemekten kaçınmaları, herkese karşı adil olmaları kastedilmektedir. Halkın, sorumluluklarını yerine getirmesi, haksız kazançtan ve başkalarına zarar vermekten kaçınması da toplumsal adaletin diğer bir yönüdür.

İnsanlara karşı adaletli olmak; Haksızlığın her türlüsünden kaçınarak, sahip olduğumuz, güç, zenginlik, imtiyaz gibi imkânları çıkarlarımızı doğrultusunda ve başkalarının haklarını çiğneyerek kullanmamaktır. Örneğin yalancı şahitlikten, rüşvet ve iltimastan kaçınmak gibi.

Ailede adaletli olmak; Aile içindeki her bireyin sorumluluklarını yerine getirerek, asla bir başkasına baskı ve şiddet uygulamamasıdır.

Hayvanlara karşı adaletli olmak; Güçsüz, zayıf ve korunmasız olan canlılara eziyet etmekten kaçınıp, onları kaldıramayacakları işlere koşmamaktır.

Doğaya karşı adaletli olmak; Doğayı Allah'ın emaneti olarak görüp, onu kirletmekten, çevreye zarar vermekten kaçınmaktır.

Zulüm

Adaletin zıddıdır. Bu nedenle adaletin gerçekleşmediği her yerde zulmün olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Zulüm kavramı sözlükte, güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, eziyet, cefa demektir. Dinî anlamdaki manası ise, Allah'a ortak koşma, sapıklık, dalalet, Allah'ın birliğini inkâr etme, büyük günahlardan birini işleme, günahına tövbe etmeme, Allah'ın vahiyle koyduğu ilke ve sınırları tanımamadır.⁶⁶

Kur'an'a göre zulmün nedenlerinden biri insanın kendini yeterli görmesidir. Bu durum **“Gerçek şu ki, insan azar. Kendini kendine yeterli gördüğü için.”**⁶⁷ Ayeti ile ifade edilmiştir. Buna göre insanın kendini yeterli görüp Allah'a isyan etmesi zulmün ilk ve en önemli adımıdır. Çünkü Allah, bizleri ibadet için yarattığını söylerken, bizler hayatımızı başka amaçlar doğrultusunda kullanmış oluruz.

Kur'an'a göre en büyük zulüm, Allah'a ortak koşmak, yani şirkir.

“Lokman, oğluna öğüt vererek: Yavrucuğum! Allah'a ortak koşma! Doğrusu şirk, büyük bir zulümdür,demişti.”⁶⁸

Her şeyi var eden, güç ve kudreti sonsuz olan Allah Teala'ya ortak koşmak insanın yaratılış amacı- na terstir ve bu bir zulümdür. Zira şirk koşarak insan bir yandan Allah Teala'nın bunca nimetini inkar etmekte diğer yandan da ona denk varlıklar iddiasında bulunarak büyük bir haksızlık yapmış olmaktadır.

66. Komisyon, Dini Terimler Sözlüğü, s. 504.

67. Alak suresi, 6-7. ayetler.

68. Lokman suresi, 13. ayet.

Zulüm diğer bir türü de insanın kendi nefesine zulmetmesidir. İnsan, günaha yöneldiği ve yaratılış gayesinin dışına çıktığı zaman zalim vasfını alır. Ancak yaptığı yanlışın farkına vararak, hatasından dönerse, zulüm girdabından kurtulmuş olur. Bu husus Hz. Adem ile eşinin duasında ifade edilmiştir: **“(Adem ile eşi) dediler ki: Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz.”**⁶⁹ Kur’an’a göre Yüce Allah, kullarına asla haksızlık etmez. Onların tövbelerini kabul ederek, onların karanlıklardan aydınlığa çıkmalarını sağlar.

İnsan yaptığı yanlışın farkına vararak, dua, tövbe, af ve bağışlanma dileğiyle gönlüne sinen karanlığı aydınlığa çevirmiş olur. Günah, zulüm ve karanlık; tövbe ise temizlik ve aydınlıktır. İnsan kötülüğün kendisini kuşatmaması için, bu ağırlıktan hemen kurtulmaya çalışmalıdır. Kur’an’da inanan insanların özelliği anlatılırken, yanlışının farkına varınca hemen düzeltmeye çalışması şu şekilde ifade edilmiştir: **“Ve onlar çirkin bir günah işledikleri yahut nefislerine zulmettikleri zaman Allah’ı hatırlayarak hemen günahlarının bağışlanmasını dilerler. Allah’tan başka günahları kim bağışlayabilir? Bir de onlar, bile bile, işledikleri (günah) üzerinde ısrar etmezler.”**⁷⁰

Zulmün bir diğer türü ise toplumsal hayatta yapılan insanlar arası haksızlıklarla ilgilidir. İnsanların güçlerine, otoritelerine güvenerek kendisinden güçsüz olanlara haksızlık yapması, Allah’ın hoşlanmayacağı ve kullarından razı olmayacağı bir davranıştır. Bu tür davranışlar toplumda huzursuzluğa neden olacağından, Yüce Allah bunu yasaklamıştır. Toplumda güvenin sarsılmasına neden olan zulüm, aynı zamanda birlik ve beraberliğin de ortadan kalkmasına neden olacaktır. Güçsüz, zayıf ve kimsesiz kişilere haksızlık yaparak onlara eziyet etmek şeklinde gerçekleştirilen zulüm, toplumun vicdanını yarayan bir davranıştır. Böyle bir haksızlığa uğrayan kişilerin duası Allah’a en çabuk ulaşan dualardandır. Bu hususta peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur: *“Mazlumun duasından sakınınız. Çünkü onunla Allah arasında perde yoktur”*⁷¹

Hırsızlık, zina, adam öldürmek gibi eylemler zulüm kapsamında değerlendirilen davranışlardır. Bunlar toplumu ifsat eden ve güveni sarsıcı davranışlardır. İşte bu tür zulümlerden kaçınarak toplumda huzuru tesis edebiliriz.

Zalime karşı sessiz kalmak ise ayrı bir zulümdür. Zalimin zulmüne engellemek için elimizden geleni yapmalı, dua ve yakarıyla da Allah’tan yardım istenmelidir.

69. Araf suresi, 23. ayet.

70. Al-i İmran suresi, 135. ayet.

71. Buhari, el-Camius-Sahih, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992, Cihad 180.

Şefaât

Şefaât kavramı sözlükte, bir kimsenin bağışlanmasını istemek; birinden başkası adına ricada bulunmak, kusurlarının bağışlanmasını dilemek anlamlarına gelmektedir.⁷² Kur'an'da şefaât kavramı ile kastedileni anlayabilmek için ilgili ayetler bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

Örneğin **“Ve öyle bir günden korunun ki, kimse kimsenin yerine bir şey ödeyemez, kimseden şefaât da kabul edilmez, kimseden fidye de alınmaz ve onlara hiçbir yardım da yapılmaz.”**⁷³ ayetinde hiç kimsenin şefaât edemeyeceği ve hiç kimsenin de şefaâten istifade edemeyeceğinden bahsedilirken, **“O gün, Rahmân'ın kendisine izin verdiği ve sözünden hoşnut olduğu kimselerden başkasının şefaâti fayda vermez.”**⁷⁴ ve **“Allah, onların önlerindeki de, arkalarındaki de (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar, Allah'ın hoşnut olduğu kimseden başkasına şefaât etmezler. Hepsi de O'nun korkusundan titrerler.”**⁷⁵ ayetlerinde şefaâtin Allah'ın iznine tabi olduğu bildirilmiştir.

Kur'an'a göre Allah Teala'nın ahirette şefaât etme yetkisi verdiği kişiler olacaktır. Bu kişiler, Allah'ın affetmeyi dilediği kişilere şefaât edebileceklerdir. Bu, Allah'ın iznine tabi olacaktır. Bir başka ifade ile Allah'ın razı olmadığı kişilere peygamberler bile şefaât edemeyecektir. Nitekim **“Göklerde nice melek var ki Allah'ın dileyip razı olduğuna izin vermeden önce onların şefaâtləri hiç bir işe yaramaz.”**⁷⁶ ayetinde bu durum ifade edilmiştir.

Kur'an'ın genel bütünlüğü içinde ele alındığında ise şefaât kavramı ile ilgili olarak şunları söylemek mümkündür:

- 1-Şefaât vardır.
- 2-Hem şefaât edecek olanlar hem de şefaât edilecek olanlar Allah'ın razı olduğu kişilerdir.
- 3-Şefaât etme yetkisi sadece Allah'ın kudretinde ve yetkisindedir.

72. Komisyon, Dini Terimler Sözlüğü, s.421.

73. Bakara suresi, 48. ayet.

74. Taha suresi, 109. ayet.

75. Enbiya suresi, 28. ayet.

76. Necm suresi, 26. ayet.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneklerini işaretleyiniz.

1. “İnsanlara, kendilerine indirileni açıklamak için ve düşünüp anlasınlar diye sana da bu Kur’an’ı indirdik.” (Nahl suresi, 144. ayet.) ayetinden aşağıdaki yorumlardan hangisine gidemeyiz?

- a. Hz. Peygamber (sav) Kur’an-ı Kerimi açıklamakla görevli kılınmıştır.
- b. İnsanlar Kur’an-ı Kerim’i düşünüp anlamakla yükümlüdür.
- c. İnsanlar Hz. Peygamber’in (sav) Kur’an-ı Kerimi açıklamasını kendilerine örnek almakla yükümlüdür.
- d. Hz. Peygamber (sav) Kur’an’ı en iyi anlayan ve anlatandır.
- e. Kur’an’ı anlamada insanlar Hz. Peygamber’in (sav) açıklamasına ihtiyaç duymaz.

2. Aşağıdakilerden hangisi meal ve tefsirden yararlanma ilkeleri arasında değildir?

- a. Meal ve tefsirler Kur’an’ın kendisi olarak ele alınmamalıdır.
- b. Yalnızca meal ve tefsirden hareket ederek Kur’an ve Kur’an’ın emirleri hakkında hükümler çıkarılmamalıdır.
- c. Meal ve tefsirlerin Kur’an’ın genel mahiyetiyle ilgili bilgiler verdiğinin bilinciyle onlardan faydalanılmalıdır.
- d. Meal ve tefsirler kişisel yorumlar olarak değerlendirilmemelidir.
- e. Hz. Peygamber’in (sav) uygulama esaslarını göz ardı eden anlayışlardan uzak durulmalıdır.

3. Aşağıdakilerden hangisi Mülk Suresinde ele alınan konulardan biri değildir?

- a. Allah’ın evren üzerindeki hâkimiyetinden bahseder.
- b. Tabiatdaki mükemmel düzene, gökyüzünün kusursuz bir şekilde yaratılışına ve yıldızlarla donatılmasına örnek vermektedir.
- c. Hz. İsa’nın doğumu ve mucizelerinden bahsederek insanların ibret almasını istenmektedir.
- d. İnsanın hizmetine sunulmuş olan yeryüzü nimeti hatırlatılmaktadır.
- e. Kıyametin ne zaman kopacağı bilgisinin sadece Allah katında olduğu vurgulanmaktadır.

4. Aşağıdakilerden hangisi Nebe Suresi için doğrudur?

- a. Çoğunlukla kıyamet ilgili bilgiler yer alır.
- b. Çoğunlukla namaz ile ilgili bilgiler yer alır.
- c. Çoğunlukla hac ile ilgili bilgiler yer alır.
- d. Çoğunlukla melekler ile ilgili bilgiler yer alır.
- e. Çoğunlukla zekat ile ilgili bilgiler yer alır.

5. Aşağıdakilerden hangisi A'raf Suresi 151. ayetteki dua ile eşleşmektedir?

- a. "Ey Rabbimiz! Hesap olunacağı gün beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!" (İbrahim suresi, 41. ayet.)
- b. "Ey Rabbimiz! Bizi zalimler topluluğu ile beraber bulundurma." (A'raf suresi, 47. ayet.)
- c. "Rabbim bana iyilerden olacak bir çocuk ver." (Saffat suresi, 100. ayet.)
- d. "Benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm tüm varlıkların Rabbi olan Allah içindir." (Enam suresi, 162. ayet.)
- e. "Rabbim benim ilmimi artır." (Taha suresi, 114. ayet.)

B. Aşağıdaki bilgilerin yanındaki kutucuğa doğru ise (D) işaretini yanlış ise (Y) işaretini koyunuz.

- 1. (...) Hz. İsa'nın gönderildiği toplum inkarcı bir toplumdur. Diğer peygamberler gibi Hz. İsa'nın peygamberliğini de inkar ettiler.
- 2. (...) Hz. İsa Roma Devleti için bir tehdit olarak görülmemiştir.
- 3. (...) Hz. İsa'nın mucizelerini gören İsrailoğulları onun peygamberliğine inanmıştı.
- 4. (...) Hz. İsa sonrasında toplumu onu ve annesi Hz. Meryem'i ilah kabul etmiştir.

C. Aşağıdaki kavramlar ve tanımlarını eşleştiriniz

Veli

Her şeyin ve herkesin hakkını verme, haksızlıklardan uzaklaşarak orta yolu tutma.

Adalet

Bir kimsenin bağışlanmasını istemek, dua ve niyazda bulunmak.

Zulüm

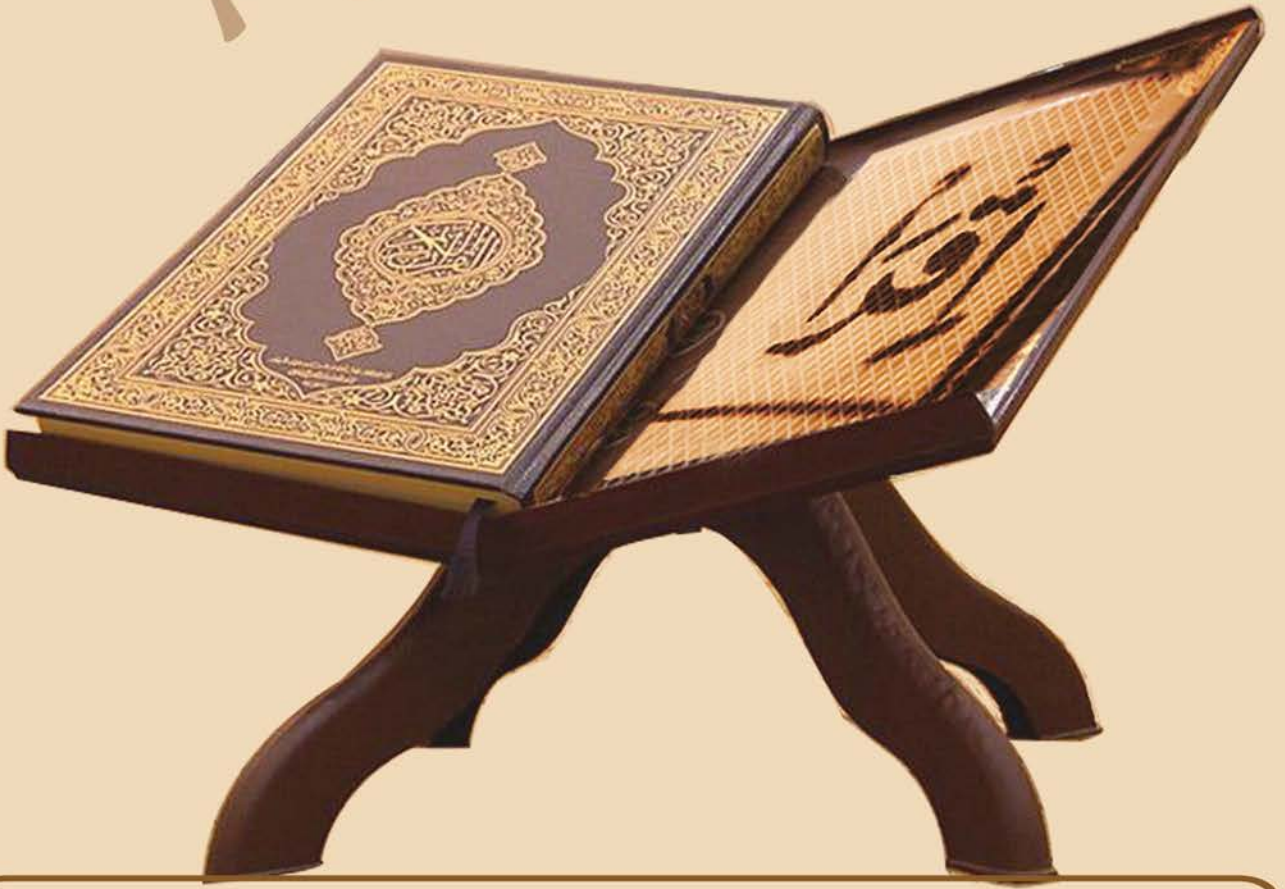
Dost, arkadaş, yardımcı, yönetici.

Şefa'at

Hak yemek, eziyet, işkence ve baskı kullanmak, adaletsizlik yapmak, haddi aşmak, söz ve fiilde aşırı gitmek.

2. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Hazırlık Çalışmaları

1. Bir tecvit kitabından sakın mim'in okunuş şekilleri, kalkale, ra'nın hükümleri, lafzatullahtaki lam harfinin okunuşu, sekte, vakıf, ibtida, vasıl ve işaretlerini bulunuz.
2. Kur'an-ı Kerim'de secde ayeti okunduğu zaman ne yaptıklarını aile bireylerinizle ve çevrenizle konuşunuz.
3. Aile bireylerinizle kadir suresini özellikle ne zaman okuduklarını konuşunuz.

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ قُلْ رَبِّیْ
 أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۸۵﴾ وَمَا
 كُنْتُ تَرْجُو أَنَّ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ
 فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿۸۶﴾ وَلَا يَصُدُّنَكَ عَنْ آيَاتِ
 اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
 الْمُشْرِكِينَ ﴿۸۷﴾ وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 قُتِبَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۸۸﴾

ACIKLAYALIM - UYGULAYALIM

Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü, CD, mp3 veya öğretmeninizden dinleyiniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını açıkladıktan sonra, harfleri mahreçlerine ve tecvit kurallarına uygun olarak okuyunuz.

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيَتْهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۖ أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ
أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ
جَمْعًا ۖ وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ
قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ ۖ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا
لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ ۖ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾
وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ
وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقِيهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾ فَخَسَفْنَا بِهِ
وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿٨١﴾ وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ
بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَانَ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ
عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْ لَا أَنْ مَنْ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيَكَانَهُ
لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ۚ ﴿٨٢﴾ تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ
لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۖ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ
﴿٨٣﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا
يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

إِنَّ الَّذِي

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ
 الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَمْ لَا تَسْمَعُونَ
 ﴿٧١﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى
 يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ
 أَمْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
 لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
 ﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ
 تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾ وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا
 بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
 يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾ إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ
 وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءَ بِالْعُصْبَةِ أُولِي
 الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ
 ﴿٧٦﴾ وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ
 نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا
 تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

وَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا
عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا
حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ
شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا
إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِلَّا نَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾ وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ
فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا
يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ
﴿٦٥﴾ فَعِمِيتَ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾
فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ
الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ
الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ
مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾ الَّذِينَ
 آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذَا
 يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ قَالُوا أَمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا
 مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٣﴾ أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا
 صَبَرُوا وَيَدْرُؤْنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ
 ﴿٥٤﴾ وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا
 وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾ إِنَّكَ
 لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ
 بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ وَقَالُوا إِن نَّتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ نُتَخَطَّفُ مِنْ
 أَرْضِنَا أَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ
 شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾ وَكَمْ
 أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ
 تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا
 كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا
 عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغُرْبَىٰ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ
وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾ وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا
فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ
تَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنْتَ
بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ
قَوْمًا مِمَّا أَتَيْهِمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ
﴿٤٦﴾ وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا
رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا
لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ
مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ
كَافِرُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ
مِنْهُمَا اتَّبِعْهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ
فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ
بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

وَلَقَدْ

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا
سِحْرٌ مُفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٣٦﴾
وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ
تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٧﴾
وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ
غَيْرِي فَأَوْقَدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا
لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ
﴿٣٨﴾ وَاسْتَكَبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَوَظَنُوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾ فَآخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ
فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾ وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ
الْقِيَمَةِ لَا يَنْصُرُونَ ﴿٤١﴾ وَاتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا
لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا
مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى
بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي
آتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ
﴿٢٨﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ
الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾ وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تُهْتَزُّ كَانَتْهَا جَانٌّ
وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ
الْآمِنِينَ ﴿٣٠﴾ أَسْلُكْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ
غَيْرِ سَوٍٍّ وَاضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ
بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
فَاسِقِينَ ﴿٣١﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ
يَقْتُلُونِ ﴿٣٢﴾ وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ
مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿٣٣﴾ قَالَ
سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ
إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ﴿٣٤﴾

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ
السَّبِيلِ ﴿٢٣﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ
النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ
مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٤﴾ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ
إِنِّي لِمَا أَنزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٥﴾ فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا
تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ
أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ
لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٦﴾ قَالَتْ إِحْدَاهُمَا
يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ
﴿٢٧﴾ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى
أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ
وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَسْأَلَكَ عَلَيْهِ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٢٨﴾ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٩﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِنْ أَهْلِهَا
فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ
فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَزَهُ مُوسَىٰ
فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَاتِلَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبِينٌ
﴿١٥﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ
الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ
ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾ فَاصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا
الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوسَىٰ إِنَّكَ لَغَوِيٌّ
مُبِينٌ ﴿١٨﴾ فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَا
مُوسَىٰ أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا
أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ
﴿١٩﴾ وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يَا مُوسَىٰ إِنَّ الْمَلَأَ
يَأْتِمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢٠﴾ فَخَرَجَ
مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

وَنُמَكِّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِي فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا
 مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ
 أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي
 وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ
 ﴿٧﴾ فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ
 فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾
 وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنِي لِي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ
 عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾
 وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَارِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِيَ بِهِ لَوْ لَا
 أَنْ رَبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَتِ
 لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنْبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١١﴾
 وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ
 أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ
 ﴿١٢﴾ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ
 أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

BİRBİRİMİZİ DİNLEYELİM

Bir arkadaşınızın, yüzünden okuduğu bölümü dikkatle takip ediniz. Okuma ve tecvit hatalarını not alınız. Arkadaşınızın okuması bittikten sonra bu hatalar üzerinde konuşunuz.

3. Kasas suresi

۳۸۵

۲۸ سُورَةُ الْقَصَصِ

الْجُزْءُ ۲۰

وَنُمَكِّنَ

أَلَمْ تَكُنْ أَيْتِي تُثَلِّىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾ قَالُوا
 رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَا
 أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ اخْسَوْا فِيهَا
 وَلَا تَكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾ إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
 فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ
 سَخِرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١٠﴾
 إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَآئِزُونَ ﴿١١١﴾ قَالَ كَمْ
 لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ
 يَوْمٍ فَسْئَلِ الْعَادِّينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَّوْ أَنَّهُ
 كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا
 وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا
 إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ
 لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ
 ﴿١١٧﴾ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٨﴾

بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾ مَا اتَّخَذَ اللَّهُ
مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا
خَلَقَ وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩١﴾
عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾ قُلْ
رَبِّ إِمَّا تُرِيدُنِي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٩٤﴾ وَإِنَّا عَلَى أَنْ نُرِيكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ ﴿٩٥﴾
إِذْفَعُ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾
وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴿٩٧﴾ وَأَعُوذُ بِكَ
رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾ حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ
رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا
كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَإِذَا
نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ
﴿١٠١﴾ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ
خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ
خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا فِي
طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا
اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿٧٦﴾ حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ
بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾ وَهُوَ الَّذِي
أَنْشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ
﴿٧٨﴾ وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾
وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾ بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾ قَالُوا إِذَا
مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا فَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ وَعَدْنَا
نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِن هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨٣﴾
قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ
لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ
وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾
قُلْ مَنْ مِنْ بَيْدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ
إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنِّي تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

بَلْ آتَيْنَاهُمْ

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ^{٦٧}
﴿٦٨﴾ أُولَئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ﴿٦٩﴾ وَلَا
نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا
يُظْلَمُونَ ﴿٧٠﴾ بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِنْ دُونِ
ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ ﴿٧١﴾ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا
هُمْ يَجْعُرُونَ ﴿٧٢﴾ لَا تَجْعُرُوا الْيَوْمَ إِنَّكُمْ مِنَّا لَا تُنصِرُونَ ﴿٧٣﴾
قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَىٰ آعْقَابِكُمْ تَنكِصُونَ ﴿٧٤﴾
مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَامِرًا تَهْجُرُونَ ﴿٧٥﴾ أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ
جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٧٦﴾ أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ
فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٧٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ
وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٨﴾ وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ
لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ
فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٩﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَّاجُ رَبِّكَ
خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٨٠﴾ وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
﴿٨١﴾ وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَّاَكِبُونَ ﴿٨٢﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿٤٣﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا
 تَتْرَاءُ كُلَّمَا جَاءَ أُمَّةٌ رُسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ
 أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَآخَاهُ
 هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٤٥﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا
 وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾ فَقَالُوا أَنْتُمْ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا
 لَنَا عَابِدُونَ ﴿٤٧﴾ فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٤٨﴾ وَلَقَدْ
 آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ
 وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٥٠﴾ يَا أَيُّهَا
 الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
 عَلِيمٌ ﴿٥١﴾ وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾
 فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾
 فَذَرَهُمْ فِي غَمَرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٤﴾ أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهِ
 مِنْ مَالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٥﴾ نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾
 إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
 بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلِّ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
نَجَّيْنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾ وَقُلْ رَبِّ انْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٢٩﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ
﴿٣٠﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٣١﴾ فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا
مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ
الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِإِلْقَاءِ الْآخِرَةِ وَاتَّرفَنَاهُمْ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ
مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ
إِذَا لَخَاسِرُونَ ﴿٣٤﴾ أَيْعِدُكُمْ أَنْكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا
أَنْكُمْ مُخْرَجُونَ ﴿٣٥﴾ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٣٦﴾ إِنَّ هِيَ
إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ
هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾
قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونَ ﴿٣٩﴾ قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ
نَادِمِينَ ﴿٤٠﴾ فَأَخَذْتُهُمُ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ عِشَاءً فَبُعْدًا
لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿٤٢﴾

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَّاهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا
 عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ﴿١٨﴾ فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِنْ
 نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾
 وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالذُّهْنِ وَصَبْغٍ
 لِللَّكَلِينِ ﴿٢٠﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي
 بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾ وَعَلَيْهَا
 وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ
 يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ
 الْمَلَأُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ
 يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي
 آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فْتَرَبَّصُوا بِهِ حَتَّىٰ
 حِينٍ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونَ ﴿٢٦﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ
 اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحَيْنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ
 فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ
 الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ﴿٢٧﴾

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ

2. Mü'minûn suresi

الْجُزْءُ ١٨

سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ

٣٤١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ
 ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ
 فَاعِلُونَ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا عَلَى
 أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾
 فَمَنْ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
 لِمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ
 يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ
 الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ
 سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿١٣﴾
 ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا
 الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا
 آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ
 ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ
 خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا
 ﴿١٥﴾ وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَاهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مَكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا
 ﴿١٦﴾ قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ
 إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٧﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا
 إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٨﴾ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَكُونُ وَيَزِيدُهُمْ
 خُشُوعًا ﴿١٩﴾ قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ
 الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ
 ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿٢٠﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ
 لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبِيرُهُ تَكْبِيرًا ﴿٢١﴾

KENDİMİZİ GELİŞTİRELİM

Yüzünden okunacak her bir bölümü en az on defa okuyunuz. İlk ve son okuyuşlarınızın süresini kronometre ile belirleyerek bir çizelgeye kaydediniz. Okuma hızınızdaki gelişmeyi gözlemleyiniz.

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ
مِنْ دُونِهِ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَى وُجُوهِهِمْ عُمِيًّا وَبُكْمًا
وَصُمًّا مَا أُولِيَهُمْ جَهَنَّمُ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٧﴾ ذَلِكَ
جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا إِذَا كُنَّا عِظَامًا
وَرُفَاتًا عَرَانَا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ
الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ فَإِنِ الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا
﴿٩٩﴾ قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذَا لَأَمْسَكْتُمْ
خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا ﴿١٠٠﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى
تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسَعَلَ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ
فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا مُوسَى مَسْحُورًا ﴿١٠١﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ
مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَائِرٍ وَإِنِّي
لَأَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ﴿١٠٢﴾ فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ
فَاغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ﴿١٠٣﴾ وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَءِيلَ
اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٠٤﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ^{٨٧} إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا^{٨٨} قُلْ لِّئِنْ
 اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ
 لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا^{٨٩} وَلَقَدْ
 صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ
 النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا^{٩٠} وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا
 مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا^{٩١} أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ
 فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا^{٩٢} أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا
 زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بَالِلًا^{٩٣} وَالْمَلَكَةَ قَبِيلًا^{٩٤}
 أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرِفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ
 نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّى تُنْزَلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ
 رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا^{٩٥} وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ
 يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَى إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا
 رَسُولًا^{٩٦} قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ
 لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا^{٩٧} قُلْ كَفَى بِاللَّهِ
 شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا^{٩٨}

وَأِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا
لَا يَلْبَثُونَ خِلافَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ
مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾ أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ
الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ
كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ
يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ﴿٧٩﴾ وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ
صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا
نَصِيرًا ﴿٨٠﴾ وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ
زَهُوقًا ﴿٨١﴾ وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ
وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى
الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَا بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا
﴿٨٣﴾ قُلْ كُلُّ يَعْمَلْ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرُبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى
سَبِيلًا ﴿٨٤﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي
وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾ وَلَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ
بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٨٦﴾

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهَ
 فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾
 أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ
 حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا ﴿٦٨﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ
 فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيَغْرِقَكُمْ
 بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ﴿٦٩﴾ وَلَقَدْ
 كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ
 الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾
 يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ فَمَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ
 فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧١﴾ وَمَنْ كَانَ
 فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾
 وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ
 عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذَا لَا تَخَذُوكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْ لَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ
 لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا لَا ذَقْنَاكَ ضِعْفَ
 الْحَيَوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

وَأِنْ كَادُوا

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ
وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ
إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا
جَعَلْنَا الرُّءْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ
الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا
كَبِيرًا ﴿٦٠﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا
إِبْلِسَ قَالَ عَاسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ﴿٦١﴾ قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا
الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَنْ أَخَّرْتَنِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾ قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ
جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ﴿٦٣﴾ وَاسْتَفْزِزْ مَنْ اسْتَطَاعَتْ
مِنْهُمْ بَصُوتِكَ وَاجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ
فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ
إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ
وَكُنْ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾ رَبُّكُمُ الَّذِي يُزْجِي لَكُمُ الْفُلْكَ
فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾ أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي
 صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ﴿٥١﴾
 فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ
 يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥٢﴾ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ
 أَنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٣﴾ وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
 إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا
 مُبِينًا ﴿٥٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَشَاءُ يَرْحَمَكُمُ أَوْ إِنَّ يَشَاءُ
 يُعَذِّبِكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٥﴾ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ
 فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ
 وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٥٦﴾ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا
 يَمْلِكُونَ كَشَفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ
 يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ
 رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا
 ﴿٥٨﴾ وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ أَوْ
 مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٩﴾

ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا
آخَرَ فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا ﴿٣٩﴾ أَفَأَصْفِيكُمْ رَبُّكُمُ بِالْبَنِينَ
وَأَتَّخِذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ
صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤١﴾
قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا لَابْتَغَوْا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ
سَبِيلًا ﴿٤٢﴾ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤٣﴾ تَسْبِيحُ
لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ
بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾ وَإِذَا
قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
حِجَابًا مَسْتُورًا ﴿٤٥﴾ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ
وَفِي أَذَانِهِمْ وَقْرًا ﴿٤٦﴾ وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَىٰ
أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ﴿٤٧﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ
هُمْ نَجْوَىٰ إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٤٨﴾ أَنْظِرْ
كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٤٩﴾
وَقَالُوا عِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَعِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٥٠﴾

وَأَمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ
 قَوْلًا مَيْسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا
 تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ
 الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا
 تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ
 كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْنَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ
 سَبِيلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ
 قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيٍّ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ
 إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ
 أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا
 ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ
 ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ
 إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾
 وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ
 الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

ذَلِكَ وَمَا

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ
ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْليهَا مَذْمُومًا مَذْهُورًا ﴿١٨﴾ وَمَنْ أَرَادَ
الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ
مَشْكُورًا ﴿١٩﴾ كَلَّا نُمَدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا
كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى
بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾ لَا
تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَخْذُولًا ﴿٢٢﴾ وَقَضَى
رَبُّكَ إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ
عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا
تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ
الدُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾
رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ
كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٥﴾ وَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ
وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا
إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمۡ ۖ وَإِنْ عُثِرْتُمْ عُذْنَا ۖ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
 لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ
 الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾
 وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾
 وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ ۖ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾
 وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ
 النَّهَارِ مُبْصِرَةً ۖ لَتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ
 وَالْحِسَابَ ۖ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَا تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ
 طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مِنْشُورًا ﴿١٣﴾
 اقْرَأْ كِتَابَكَ ۖ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾ مَنْ
 اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَلَا
 تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۖ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾
 وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً ۖ أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ
 عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ
 مِنْ بَعْدِ نُوحٍ ۖ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

مَنْ كَانَ

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

1. İsra suresi

الجزء ١٥

١٧ سُورَةُ الْاِسْرَاءِ

٢٨١

مَكِّيَّةٌ سُورَةُ الْاِسْرَاءِ اَيَاتُهَا ١١١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى
 الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ
 هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ١ وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ
 هُدًى لِبَنِي إِسْرَءِيلَ أَلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلًا ٢ ذُرِّيَّةَ
 مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ٣ وَقَضَيْنَا
 إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ
 وَلَتَعْلُنَّ عُلُوقًا كَبِيرًا ٤ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا
 عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ
 وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا ٥ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ
 وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ٦
 إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا
 جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءُوا وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ
 كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا ٧

II. TECVİT BİLGİSİ

1. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri

“Cezimli mim” (م) harfine “sakin mim” denir. Sakin mimin okunuşuyla ilgili üç tecvit kuralı vardır:

1. Sakin mimden sonra harekeli bir mim harfi gelirse idgam-ı misleyn mea'l-gunne olur.

Bu durumda;

- İki mim harfi birbirine katılarak şeddelenir.
- Şeddeli mim harfi gunneli okunur.
- Gunneli okuyuş, bir buçuk elif miktarı tutularak yapılır.

Örnek: وَهُمْ مُؤْمِنُونَ

2. Sakin mim (م) den sonra be (ب) harfi gelirse dudak ihfası (ihfa-i şefevî) olur.

Bu durumda;

- Sakin mim gunneli okunur.
- Gunneli okuyuş, dudakları fazla bastırmadan bir buçuk elif miktarı tutularak yapılır.

Örnek: تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ

Bu örnekte;

- Birinci kelimenin sonunda sakin mim (م) vardır.
- İkinci kelimenin başında be (ب) harfi gelmiştir.
- Bu durumda ihfa-ı şefevî (dudak ihfası) meydana gelir.
- Sakin mim sesi dudakları bastırmadan genizden getirilir ve harf bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

3. Sakin mimden sonra mim ve be'nin dışındaki harflerden biri gelirse dudak izharı (izhar-ı şefevî) olur.

Bu durumda;

- Sakin mimde idgam yapılmaz.
- Gunne yapılmaz. İzharda olduğu gibi harf, cezimli ve tutulmadan okunur.

Örnek: لَكُمْ دِينُكُمْ

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

عَلَيْهِمْ مُّؤَصَّدَةٌ

إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ

وَهُمْ فِيهَا

Yukarıda geçen sakin mimle ilgili tecvitleri, örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

2. Ünite

2. Kalkale

Sözlükte “sarsmak” anlamına gelir.

(قُطْبُ جَدِّ) harflerinden biri kelimenin ortasında veya sonunda cezimli olarak geldiğinde, bu harflerin mahrecinin kuvvetli bir şekilde sarsılmasına, yani vurgulu tonla okunmasına kalkale denir.

Kalkale yaparken;

- Kalkale sesi, bir önceki harfin harekesine uygun çıkarılır.
- Kalkale harfine hareke verilmez.

Örnek: يَدْخُلُونَ

Bu örnekte;

- قُطْبُ جَدِّ harflerinden dal (د) harfi cezimli olarak geldiği için kalkale vardır.
- Dal (د) harfi kendinden önceki harfin harekesine uygun olarak vurgulu bir ses tonuyla okunur.

NOT EDELİM

Harekeli olan kalkale harflerinin üzerinde cezimli olarak durulduğunda yine kalkale olur.

Örnek: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

Şeddeli olan kalkale harfinin üzerinde durulduğunda ikinci harfte kalkale yapılıır.

Durulmayıp geçildiğinde kalkale yapılmaz.

Örnek: (وَتَبَّ) وَتَبَّ

İdgam yapılan durumlarda kalkale yapılmaz.

Örnek: اِرْكَبْ مَعَنَا

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

يَبْغُونَ

تَجْرِي

أَطْعَمَهُمْ

يَقْتُلُونَ

Yukarıda geçen kalkaleleri, örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

3. Ra'nın Hükümleri

Kur'an-ı Kerim tilavetinde ra (ر) harfinin kendine özgü okunuşu vardır. Harekesine veya kendinden önceki ve sonraki harflerin durumuna göre kalın ya da ince okunabilir. Ra harfi ile ilgili tecvit kurallarını üç bölümde inceleyebiliriz.

Ra Harfinin Kalın Olduğu Durumlar

1. Ra harfinin harekesi üstün veya ötre ise kalın okunur.

Örnek: يَمُرُّ الْمُرْتَر

2. Ra harfi sakin olursa kendinden önceki harfin harekesine bakılır; üstün veya ötre ise ra kalın okunur.

Örnek: فَاَنْصُرْنَا وَانْحَرْ

3. Hem ra harfi hem de ra harfinden önceki harf sakin olursa daha önceki harfin harekesine bakılır; üstün veya ötre ise ra kalın okunur.

Örnek: وَالْعَصْرُ شَكُورُ

4. Ra harfi sakin olup kendinden önceki harf esreli olursa ve ra'dan sonra isti'lâ harfleri denilen kalın harflerden (خُصَّ ضَغُطٌ قِظٌ) birisi gelirse ra kalın okunur.

Örnek: مِرْصَادٍ فِرْقَةٍ

5. Ra harfi sakin olur ve kendinden önce de esreli vasıl hemzesi gelirse ra kalın okunur. Bir önceki kelimeyle birleştirilmiş olsa da kalın okunur.

Örnek: اِرْجِعِي لِمَنْ ارْتَضَى

Ra Harfinin İnce Okunduğu Durumlar

1. Ra harfinin harekesi esre ise ince okunur.

Örnek: رَحْلَةً رَجَالُ

2. Ra harfi sakin olursa kendinden önceki harfin harekesine bakılır, esre ise ra ince okunur.

Örnek: فَذَكِّرْ وَاسْتَغْفِرْهُ

3. Hem ra harfi hem de ra harfinden önceki harf sakin olursa daha önceki harfin harekesine bakılır, esre ise ra ince okunur.

Örnek: خَيْرٌ حَجْرٌ

4. Ra harfi sakin, kendinden önce lîn harflerinden ya (ي) olursa ra ince okunur. Başka bir ifadeyle lîn harfi olan ya'dan sonra gelen ra harfi üzerinde durulursa ra ince okunur.

Örnek: سَيِّئٌ خَيْرٌ

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

أَمْ ارْتَابُوا لِلذِّكْرِ وَأَمْرٌ لِّبِالْمِرْصَادِ رِيحٌ

Yukarıda geçen ra harflerinin okunuş kurallarını açıklayınız ve kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

2. Ünite

NOT EDELİM

Kalın ve ince okunduğu yerlerin dışında kalan ve az sayıda örneği bulunan aşağıdaki üç durumda ise sakın ra harfi (ر) hem kalın hem de ince okunabilir:

1. İstilâ harfinin harekesi esre olduğu için كَلَّ فَرَّقَ kelimesinde,
2. عَيْنَ الْقَطْرِ ve مِنْ مِصْرٍ örneklerinde olduğu gibi, öncesinde esre bulunan sakın ta (ط) veya sakın sad'dan (ض) sonra gelen ra harfinde durulduğunda,
3. أَنْ أَسْرَ إِذَا يَسْرَ فَاسْرَ kelimelerinde durulduğunda kalın veya ince okunabilir.

4. Lafzatullah'taki Lam Harfinin Okunuşu

Lafzatullah "Allah lafzı" demektir.

Allah lafzındaki lâm (ل) önceki harfin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.

Örnek: هُوَ اللَّهُ

Bu örnekte;

- Allah lafzından önceki harfin harekesi üstündür.
- Bu durumda Lafzatullah'daki lam harfi kalın okunur.

Not: Bu örnekte Lafzatullah'taki lam harfi kalın okunurken kendinden önce gelen ve ince harflerden olan vav (و) kalın okunmaz.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

لِلَّهِ

إِتَّقِ اللَّهَ

نَصْرُ اللَّهِ

قَالَ اللَّهُ

Yukarıda geçen Lafzatullah lâminin okunuş kurallarını açıklayınız ve kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

5. Sekte

Sözlükte "susmak, konuşmayı ve okumayı kesmek" anlamına gelen sekte, Kur'an okurken sesi bir müddet kesip nefes almaksızın devam etmektir. Sekte yapılacak yerde ses kesilir ve kısa bir süre bekledikten sonra okumaya devam edilir. İmam Asım kıraatında dört yerde sekte yapılır.

1. Yâsîn suresinin 52. ayetinde: مِنْ مَّرْقَدِنَا هَذَا سَكْتَةً

2. Mutaaffîn suresinin 14. ayetinde: كَلَّا بَلْ رَانَ

3. Kıyâme suresinin 27. ayetinde: وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

4. Kehf suresinin 1 ve 2. ayetleri arasında: عَوَجًا قَيِّمًا

Örnek: مِنْ مَّرْقَدِنَا هَذَا

Bu örnekte;

- مِنْ مَّرْقَدِنَا kelimesi ile هَذَا kelimesi arasında sekte işareti vardır.
- Bu durumda مِنْ مَّرْقَدِنَا okunduktan sonra ses kesilir, nefes almadan هَذَا kelimesi okunarak kıraata devam edilir.

NOT EDELİM

Kehf suresinin 1. ayetinde sekte yapılacak yer ayet sonunda olduğu için durulduğunda sekte yapılmaz. Fakat ayetler birleştirilmek istenirse عَوَجًا kelimesinde meddi tabii yapılarak elif üzerinde durulur, sekte yapılır ve nefes almadan okumaya devam edilir.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

كَلَّا بَلْ رَانَ

Yukarıdaki ayetlerdeki sekteleri, örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

6. Vakıf, İbtida, Vasıl

Kur'an ayetlerinin bir kısmı uzun, bir kısmı kısadır. Kısa ayetler bir nefeste okunabilirse de uzun ayetleri tek nefeste okumak mümkün değildir. Anlam açısından bakıldığında kendi içinde bütünlüğü olan ayetler olduğu gibi öncesi ve sonrasıyla irtibatlı ayetler de vardır. Dolayısıyla Kur'an okurken durmak veya durduktan sonra tekrar devam etmek istendiğinde lafızlardaki uyuma ve ayetlerdeki anlam bütünlüğünü korumaya dikkat edilmelidir. Bunu sağlamak için uyulması gereken kurallar vardır. Bu kurallar; vakıf, ibtida ve vasıl kavramlarıyla açıklanmıştır.

Vakıf

Vakıf, sözlükte "durmak" anlamına gelir. Kur'an okurken nefes alıp yeniden başlamak üzere durmaya vakıf denir. Vakıf yaparken şunlara dikkat edilir:

- Kelime sonunda durulur; kelimeyi bölerek ortasında durulmaz.
- Ses tamamen kesilir, nefes alınır ve uygun yerden alınarak okumaya devam edilir.

Vakıfla ilgili temel kurallar şöyledir:

2. Ünite

Sonunda tek hareke bulunan kelimelerde sükûn üzerine durulur.

Örnek: الْعَالَمِينَ وَالْعَصْرِ

İki ötre ve iki esreli kelimelerde sükûn üzerinde durulur.

Örnek: أَحَدٌ مَسَدٌ

İki üstünlü kelimelerde, harekeden biri atılarak med harfi olan elif (ا) üzerinde durulur.

Örnek: أَبَدًا مَاءً

Sonunda yuvarlak te (ة) bulunan kelimelerde, yuvarlak te sükûnlu he (هـ) harfine çevirilerek durulur.

Örnek: جَنَّةٌ نَاصِبَةٌ

Sonunda med harfi olan kelimelerde değişiklik olmaz; med harfi üzerinde durulur.

Örnek: فَانصُرْنَا

Sonu şeddeli olan kelimelerde sükûn üzere durulur. Fakat şeddeyi belirtmek için harf sükûnlu olarak biraz tutulur.

Örnek: مُسْتَقَرٌّ

NOT EDELİM

Kelimenin sonunda ötrelerden sonra vav veya esreden sonra ya olursa med harfi olarak durulur. Örnek: مَاهِي إِلَاهُو. Dururken مَاهِي إِلَاهُو şeklinde okunur.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

Aşağıdaki kelimelerde vakıf yapıldığında nasıl durulacağını yukarıdaki örneklerde olduğu gibi yanına yazınız ve kelimeleri tecvitli olarak okuyunuz.

خَفِيٍّ

رَبِّهِ

مِنَ السَّمَاءِ

وَإِيَّايَ

Vakıf (Durak) İşaretleri

Ayet sonlarında ve kelimelerin üzerinde bulunan küçük harflere vakıf işaretleri denir. Kur'an-ı Kerim okurken nerede vakfedileceğini tam olarak bilmek için iyi bir Arapça ve Kur'an bilgisine sahip olmak gerekir. Bu da herkes için mümkün değildir. Bu sebeple Kur'an kıraatında vakfedilecek yerleri gösteren bazı işaretlerin konulmasına ihtiyaç duyulmuştur.

BULALIM

ج ز ص ط م قف ع

Kitabınızın "Yüzünden Okunacak Sureler" bölümünden yukarıdaki vakıf işaretlerini bulunuz ve bu duraklarda nasıl okunacağını açıklayınız.

Vakıf işaretleri konusunda ilk defa Muhamed bin Tayfur es-Secâvendî (560 H/1165M) tarafından bir çalışma yapılmış ve ج ز ص ط م harfleriyle vakıf yerleri işaretlenmiştir. Daha sonra bazı harflerin ilavesiyle son şeklini alan vakıf işaretleri Müslümanlar arasında yayılmış ve kabul görmüştür.

Günümüzde Müslümanların elindeki Mushaflarda bulunan vakıf işaretlerine Muhammed bin Tayfur es-Secâvendî'nin ismine atfen "secâvendler" denilmektedir. Her birinin bir anlamı olan bu vakıf işaretlerini kısaca tanıyalım:¹

1. Lâzım Vakıf (م): Durmak gerekir. Durulmadığında anlam bozulabilir.
2. Mutlak Vakıf (ط): Durmak için şartlar uygundur. Mana yönünden birbirinden bağımsız olan yerlerde bulunur.
3. Caiz Vakıf (ج): Durulabilir veya geçilebilir. Durmak daha uygundur.
4. Mücevvez Vakıf (ز): Durulabilir veya geçilebilir. Geçmek daha uygundur.
5. Murahhas Vakıf (ص): Nefes yetmezse durulabilir. Geçmek daha uygundur.
6. Lâ Vakfı (لا): Anlam yönünden birbirine bağlı olan yerlerde bulunur. Durmak uygun değildir.

Durulduğunda geriden başlanarak devam edilir. Eğer lâ (لا) işareti ayet sonunda ise geriden alıp devam etmeye gerek yoktur.²

7. Kıf (قف): Durulabilir veya geçilebilir. Durmak daha uygundur.

8. Sılî (صلی): Durulabilir veya geçilebilir. Geçmek daha uygundur.

9. Ayn (ع): Ayet sonlarında bulunur. Bir konunun bittiğini ve yeni bir konunun başladığını ifade eder. Namazda okurken ayn işaretinin olduğu yerde rûkûa gitmek daha uygundur. Aşır olarak tercih edilen bölümlerde ayn duraklarını dikkate almak konu bütünlüğü açısından uygun olur.

10. Kef (ك): Kendisinden önceki durak işaretiyle aynı hükmü taşır.

11. Muâneka Vakfı (ن) (ن): Birbirine yakın yerlerde iki ayrı yere konulan üçer noktadan ibarettir. Bu işaretlerin bulunduğu yerlerden yalnız birinde durulabilir.

1. Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 258.

2. Fâtiha suresinin صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ifadesini müstakil ayet kabul edenler vardır. Bu sebeple, عَلَيْهِمْ lafzında durulduğunda geriden başlamaya gerek yoktur.

İbtida

İbtida “başlamak, işe girişmek” anlamlarına gelir. Kur’an okumaya başlamaya veya vakıf yaptıktan sonra devam etmeye ibtida denir. İbtida, harekeye ve anlama uygun yerden yapılır.

Bir şiir veya düz yazıyı noktalama işaretlerine dikkat ederek okumak gibi, vakıf ve ibtida kurallarına uymak da Kur’an’ı güzel okumayı sağlar. Ayetleri anlamayı ve manası üzerinde düşünmeyi kolaylaştırır.

Peygamberimiz (sav), Kur’an tilavetinde vakıf ve ibtidaya dikkat eder, ayet sonlarında dura dura okurdu.³ Dolayısıyla vakıf ve ibtida kurallarına uyarak Kur’an okumak Peygamberimizin (sav) ve saha-benin okuyuş tarzına uygundur.

Vakıf ve ibtidada temel ölçü, ayetin lafız ve mana bakımından tamamlanmasıdır. Ayet sonlarına ve vakıf işaretlerine (secavendlere) dikkat edilerek Kur’an okunduğunda vakıf ve ibtida kurallarına uyulmuş olur. Herhangi bir sebeple vakıf işareti olmayan yerlerde durulduğunda okumaya devam etmek için geriden başlamak gerekir. Geriden başlarken anlam ve lafız bütünlüğünü bozmamaya dikkat edilmelidir.

Vasıl

Vasıl, “birleştirmek, yan yana getirmek, ulaştırmak” anlamlarına gelir. Kur’an okurken bir kelimeyi kendisinden sonra gelen kelimeye, sesi ve nefesi kesmeden birleştirmeye vasıl denir.

Vasıl yapılması Kur’an tilâvetini kolaylaştırır, ayetlerin akıcı bir şekilde okunmasını sağlar.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki ayetleri sesi ve nefesi kesmeden birleştirerek okuduğumuzda vasıl yapmış oluruz.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

7. Secde Ayetleri ve İşareti

Kur’an-ı Kerim’de on dört yerde secde ayeti vardır. Bu ayetlerin geçtiği sayfalarda secde işareti bulunur. Tezhip ile süslenmiş olan şekillerin içinde Arapça (سجدة) kelimesi yazılıdır. Bu işaretlerin hizasındaki secde ayetlerini okuyan veya dinleyen kimselerin tilâvet secdesi yapması vaciptir.

BULALIM

Kur’an-ı Kerim’den secde işareti bulunuz ve tilâvet secdesi ile ilgili hükümleri araştırarak öğrendiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

3.Buharî, Fedailü'l-Kur'an, 29; Ebu Davud, Vitr, 20.

Kur'an-ı Kerim'de secde ayetlerinin bulunduğu sureler ve ayet numaraları şöyledir:

A`raf sûresi, 206. ayet	Hacc sûresi, 18. ayet	Fussilet sûresi, 38. ayet
Ra`d Sûresi, 15. ayet	Fürkan sûresi, 60. ayet	Necm sûresi, 62. ayet
Nahl sûresi, 49. ayet	Neml sûresi, 25. ayet	İnşikak sûresi, 21. ayet
İsrâ sûresi, 107. ayet	Secde sûresi, 15. ayet	Alâk sûresi, 19. ayet
Meryem sûresi, 58. ayet	Sâd sûresi, 24. ayet	

ÖĞRENELİM

Tilavet secdesi; Kur'an-ı Kerim'deki secde ayetlerinden birisini okuyan veya duyan kimsenin yapması gereken secdedir. Secde ayetlerinde, Allah'ın insanlara verdiği nimetlerin bolluğu ve Allah'a ortak koşanların bu nimetlere şükrün gereği secde etmekten kaçınmaları anlatılır. Müşriklerin Allah'a secde etmekten kaçınmalarına karşılık, Müslümanlar, Allah'a imanlarının gereği olarak secde etmeye davet edilirler. Secde ayetleri özel bir işaretle Kur'an-ı Kerim'in sayfa kenarlarında gösterilmiştir.

Tilavet secdesi şöyle yapılır: Tilavet secdesi tek secdeden meydana gelir. Secde ayetini okuyan veya duyan kişi ellerini kulaklarına kaldırmadan doğrudan tekbir alarak secdeye varır ve üç defa "Subhane rabbiye'l-a'la" der ve tekrar tekbir alarak kalkar. Tilavet secdesi tek başına yapıldığı gibi cemaatle de yapılabilir.

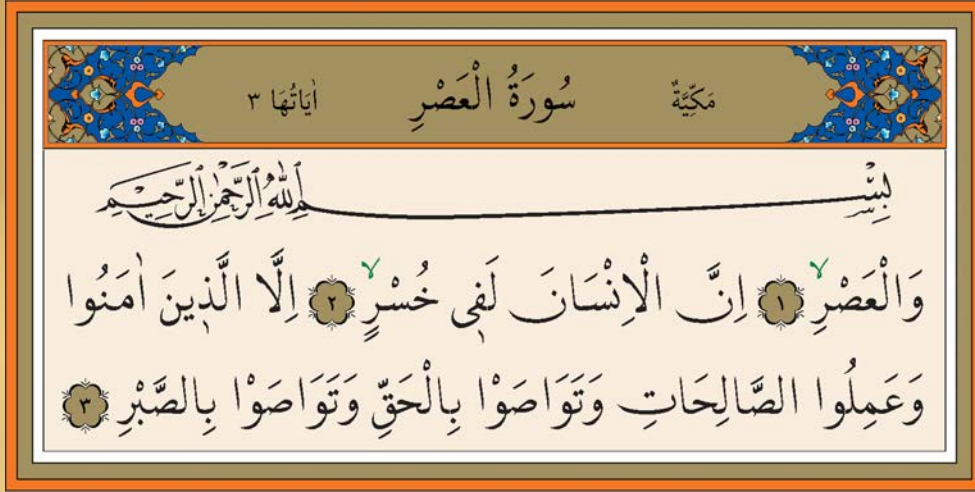

III. EZBERLENECEK SURELER, AYETLER VE ANLAMLARI

1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

KÜRSÜDE OKUYALIM

Öğretmen kürsüsüne oturunuz ve Asr suresini arkadaşlarınızın huzurunda tecvit kurallarına uygun ve makamlı olarak okuyunuz.

Anlamı:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

1. Asra yemin ederim ki,
2. İnsan gerçekten ziyandadır.
3. Ancak iman edip iyi ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler başkadır.

İLKELER ÇIKARALIM

Asr suresinin anlamı üzerinde düşünerek zamanın değeri ile ilgili ilkeler çıkarınız.

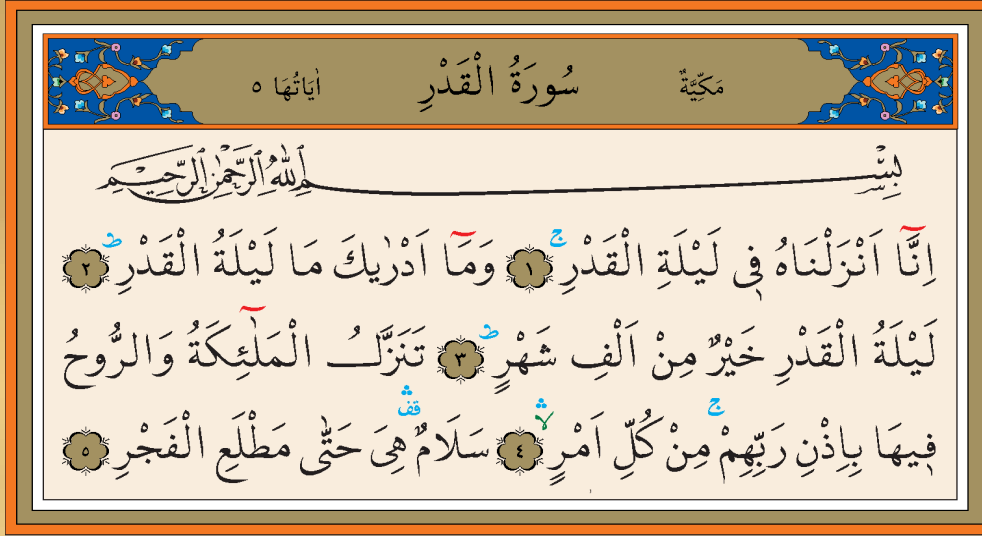
1. Zaman, insanın en büyük sermayesidir.
2.
3.
4.
5.

2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

İRTİBAT KURALIM

Kadir suresinin 3. ayetini, Bakara suresinin 185. ayetiyle ilişkilendirerek yorumlayınız.

Anlamı:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

1. Biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik.
2. Bilir misin nedir Kadir gecesini?
3. Kadir gecesini bin aydan hayırlıdır.
4. O gece melekler ve ruh, rablerinin izniyle her bir iş için iner dururlar.
5. O gece tan yeri ağaruncaya kadar esenlik doludur.

HATALARIMIZI DÜZELTELİM

Kadir suresini öğretmeninizden birkaç kere dinleyiniz. Kendi okuyuşunuzdan farklı olan yerlerin altını çiziniz ve öğretmeniniz gibi okuyunuz.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneklerini işaretleyiniz.

1. Sakin mim ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- a. Sakin mimden sonra ba (ب) gelirse ihfa-ı şefevî olur.
- b. Sakin mimden sonra mim (م) gelirse idgam-ı misleyn me'al-gunne olur.
- c. Sakin mimden sonra mim (م) ve be'nin dışındaki harfler gelirse izhar-ı şefevî olur.
- d. Sakin mimden sonra nun (ن) gelirse idgam-ı misleyn mea'l-gunne olur.
- e. Sakin mimden sonra be (ب) harfi geldiğinde gunneli okuyuş gerçekleşir

2. Vakıf ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- a. Kelimeyi bölerek ortasında durulmaz.
- b. Sonunda tek hareke bulunan kelimelerde sükûn üzerinde durulur.
- c. İki ötre ve iki esreli kelimelerde sükûn üzerinde durulur.
- d. İki üstünlü kelimelerde, sükûn üzerinde durulur.
- e. Sonunda med harfi olan kelimelerde değişiklik olmaz, med harfi üzerinde durulur.

3. Ra hafinin okunuşu ile ilgili verilen kurallardan hangisi doğru değildir?

- a. Ra harfinin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.
- b. Ra harfi sakın olup kendinden önceki harfin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.
- c. Ra harfi sakın, ondan önceki de sakın olursa bir öncekine bakılır üstün veya ötre var ise kalın, esre varsa ince okunur.
- d. Lin harfi olan ya'dan sonra gelen ra harfinde vakıf yapılırsa ra kalın okunur.
- e. Ra harfi sakın olup kendinden önce esreli bir vasıl hemzesi gelirse ra kalın okunur.

4. Asr suresinde aşağıdakilerden hangisinin bahsi geçmemiştir?

- a. Asra yemin edilmiştir.
- b. İnsanın gerçekten ziyanda olduğu söylenmiştir.
- c. İman edip iyi amel işleyenlerin ziyanda olmadığı söylenmiştir.
- d. Namaz kılan, zekat verenlerin ziyanda olmadığı söylenmiştir.
- e. Birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenlerin ziyanda olmadığı söylenmiştir.

5. Kadir Suresi'nde aşağıdakilerden hangilerine değinilmemiştir?

- a. Hz. Peygamber (sav) Ka side doğmuştur.
- b. Kur'an- ı Kerim kadir gecesinde indirilmiştir.
- c. Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır.
- d. O gece melekler ve ruh, rablerinin izniyle her bir iş için iner dururlar.
- e. O gece tan yeri ağırincaya kadar esenlik doludur.

B. Aşağıdaki bilgilerin yanındaki kutucuğa doğru ise (D) işaretini yanlış ise (Y) işaretini koyunuz.

- 1. (...) Sekte Kur'an'da on dört yerde vardır.
- 2. (...) Vakıf işaretlerini ilk belirleyen Muhammed bin Tayfur es-Secâvendî'dir.
- 3. (...) Kur'an-ı Kerimde 24 secde ayeti vardır.
- 4. (...) Secde işareti olan yerlerde sehiv secdesi yapılır.

C. Aşağıdaki listede sure adları verilen secde ayetlerinin numaralarını karşısına yazınız.

A`raf sûresi, ayet.	Secde sûresi, ayet.
Ra`d Sûresi, ayet.	Sâd sûresi, ayet.
Nahl sûresi, ayet.	Fussilet sûresi, ayet.
İsrâ sûresi, ayet.	Necm sûresi, ayet.
Meryem sûresi, ayet.	İnşikak sûresi, ayet.
Hacc sûresi, ayet.	Alâk sûresi, ayet.
Fürkan sûresi, ayet.	
Neml sûresi, ayet.	

D. Aşağıdaki durak işaretlerini isimleriyle eşleştiriniz

Lazım Vakıf	ٖ	Murahhas Vakıf	ك
Mutlak Vakıf	ز	La Vakfı	قف
Caiz Vakıf	ع	Kıf	ص
Mücevvez Vakıf	ج	Sılî	لا
Ayn	م	Kef	صلی
Muâneka Vakfı	ط		

A-B

akıbet: Bir iş veya durumun sonu, sonuç; Sonunda, önünde sonunda.

azap: 1. Ceza, şiddetli acı hissi, bedensel ve ruhsal sıkıntı. 2. Allah'ın emirlerine karşı gelenlere dünyada ve/veya ahirette verilecek ilahî ceza.

batıl: Gerçek ve doğru olmayan. Allah'ın peygamberleri aracılığıyla bildirmiş olduğu dine uymayan her türlü inanç, fikir, duygu, kanaat, tutum, davranış.

beyt-i makdis: Hz. Süleyman tarafından Kudüs şehrinde yaptırılan Mescid-i Aksa. Beyt-i mukaddes.

E-F

ehl-i Kitap: Yahudiler ve Hristiyanları müşriklerden ayırt etmek için elde bulunan Tevrat, Zebur ve İncil'e inanan kimseler.

emel: Gerçekleştirilmesi zamana bağlı istek.

fecr: Güneşin doğmasından önceki vakit, tan yerinin ağarması. Gece ile gündüzü birbirinden ayıran ve sabah namazının vaktinin girdiğini gösteren aydınlık.

fidye: 1. Kurtuluş bedeli, kefareti. 2. Dince geçerli bir nedenden dolayı ibadetlerde meydana gelen bir eksikliğe karşılık olarak verilen mal, para.

H

hâlis: Katışık olmayan, katışıksız, saf.

hâşâ: 1. Asla, katiyen, hiçbir vakit. 2. Allah göstermesin, Allah korusun anlamlarında bir ünlem ifadesi.

havari: 1. Taraftar, dost, arkadaş, yardımcı, seçkin kimse. 2. Hz. İsa'nın, kendisine yardımcı olarak seçtiği ve İncil'in içerisindeki hükümleri ve öğütleri insanlara bildirmekle görevlendirildiği on iki mümin kişiden her biri.

hükümrânlik: Egemenlik.

İ

idrak: Anlama yeteneği, anlayış, akıl erdirme.

iffet: 1. Ölçülü olma, erdem. 2. Haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma. 3. Yeme, içme ve diğer bedeni hazlar konusunda ölçülü olma, aşırı istekleri bastırıp dinin ve aklın buyruğu altına sokmak suretiyle kazanılan erdem.

ifsat: Nifak, bozgunculuk, fesat, bir şeyin normal hâlinden ve hedefinden çıkıp yararsız duruma gelmesi.

ilham: Gönle doğan şey, kalbe gelen mana.

iltimas: Haksız yere, yasa ve kurallara uymaksızın kayırma, arka çıkma.

imsak: 1. Tutma, el çekme, geri durma, sakınma, korunma. 2. Oruçlunun ikinci fecrin doğuşundan güneşin batışına kadar ibadet etme amacıyla yeme, içme ve cinsel ilişkidenden uzak durması.

imtiyaz: Başkalarına tanınmayan özel, kişisel hak veya şart, ayrıcalık.

inkar: 1. Gizleme, saklama, reddetme, tanımama, inanmama, kabul ve tasdik etmeme. 2. Allah'ın varlığını ve birliğini, Hz. Muhammed'in peygamberliğini kabul etmeme. Allah'ın buyruklarından birini veya tamamını reddetme.

insaf: Acımaya, vicdana veya mantığa dayanan adalet.

itaatkar: Söz dinleyen, buyruğa uyan, itaatli olan.

izah: Açıklama, bir konuyu, bir olayı, bir sorunu ilgili bilim ya da bilgi dalının kurallarına uyarak aydınlatma, çözümlleme işi.

K-L

kâfir: 1. İnkâr eden, tanımayan, reddeden. 2. Allah'ın varlığını ve birliğini inkâr eden, yaratmada, emretmede, isimlerinde ve sıfatlarında Allah'ı tek ve eşsiz kabul etmeyen; yaratıcı olarak Allah'ı kabul etse bile onun göndermiş olduğu elçilerin hepsine ayrı ayrı inanmayan, elçilerin getirmiş olduğu kitapları toptan reddeden veya Allah'ın vahiyle bildirdiği hükümlerin bir tanesini dahi inkâr eden.

karakteristik: Bir kimse veya nesneye özgü olan (ayırıcı nitelik), tipik.

konstantin: Roma İmparatoru.

kudret: 1. Güç, erk. 2. "Her şeye gücünün yetmesi, dilediğini dilediği zamanda var veya yok etmesi" anlamında Allah'ın sıfatlarından biri.

kudüs: Müslümanlarca kutsal kabul edilen üç önemli şehirden biri.

lütuf: 1. Bağış, iyilik etme, yardımda bulunma. 2. Nazik ve merhametli davranma. 3. Kulu, Allah'ın af ve rahmetine yaklaştıran, günahlara düşmekten uzaklaştıran her türlü ilahî yardım.

M-N

mabed: İbadet edilen yer, tapınak, ibadethane.

mazlum: Zulüm görmüş, kendisine zulmedilmiş, haksızlığa uğramış.

meal: 1. Anlam, kavram. 2. Kur'an ayetlerinin tam karşılıkları başka dillere aktarılamadığından, ayette anlatılmak istenileni kelimesi kelimesine değil de biraz eksiği ile başka bir dile çevirme, yakın anlamlar verme.

mesih: 1. Hz. İsa'ya verilen adlardan biri. 2. Kutsal yağ ile meshedilerek kutsanmış, birtakım inanç grupları tarafından kurtarıcı olarak beklenen kişi.

mucize: 1. İnsanın benzerini yapmaktan âciz kaldığı, alışlagelmiş şeylere aykırı olan, olağanüstü işler. 2. Peygamberlerin kendilerine inanmayan insanlara peygamberliklerini ispat etmek amacıyla gösterdikleri olağanüstü olaylar.

müfessir: 1. Açıklayan, yorumlayan, tefsir eden, kapalı manaları ortaya çıkaran kimse. 2. Kur'an-ı Kerim'i insanların anlayabileceği şekilde, Kur'an ilimlerinden yararlanarak yorumla-

yan, Allah'ın ayetlerindeki esas amacı ortaya çıkarmaya çalışan ve tefsir ilminde otorite olan din bilgini.

mükafat: Bir başarı veya bir iyiliğe karşılık verilen armağan.

mülkiyet: Sahiplik.

mümin: 1. İnanan, iman eden, gönülden bağlanan, güven veren, güvene kavuşturan kimse. 2. Allah katından peygamberleri aracılığı ile gelen her şeyi, tereddütsüz olarak doğrulayan ve kabul eden kişi.

müşrik: 1. Allah'a ortak, eş koşan kimse. 2. Allah'a inandığını söylediği hâlde birçok tabiat olayının yaratılmasını ve idaresini Allah'ın dışında birtakım güçlere bağlayan ve bu güçleri kutsallaştırarak Allah'a ortak koşan kimse.

mütevazi: Alçak gönüllü, gösterişsiz, iddiasız.

müttaki: 1. Korunan, sakınan, çekinen, takvalı, dinî konularda bilinçli kimse. 2. Şirkten sakınan, hayatının her alanındaki kuralları yalnızca Allah'tan alan kimse.

nazil: 1. İnlen, inmiş. 2. (nüzul olmuş) Nüzul: Kur'an-ı Kerim'in Levhimahfuz'dan dünya semasına; insanların ihtiyaçlarına ve olaylara göre de dünya semasından yeryüzüne yirmi üç yılı bulan peygamberlik süresince ayet ayet, sure sure indirilmesi.

niyaz: 1. Yalvarma, yakarma. 2. Kulun, Allah'a dua ederken kendi acziyetini fark etmeye çalışarak boyun bükmesi ve Allah'ı yüceltip isteklerde bulunması.

P-R

putperest: Puta tapan kimse. Allah'a yapılması gereken ibadeti, ona gösterilmesi gereken saygı ve sevgiyi, Allah'ın dışında ilah kabul edilen herhangi bir varlığa gösteren, tapınan.

Rahman: "Dünyada, bütün canlılara şefkat gösteren, mümin kâfir ayrımı yapmaksızın insanlara merhamet eden, her türlü nimeti sürekli veren, rahmeti sonsuz olan." anlamında Allah'ın esmayihüsnasından biri.

rızık: Allah'ın tüm canlılara verdiği kendisinden faydalanılan her şey.

S-Ş

saadet: Mutluluk, bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, bahtiyarlık.

salih amel: 1. İyi, güzel, yararlı iş ve davranış. 2. Dayanaklarını Kur'an-ı Kerim ve sünnetten alan, insanın imanını güçlendirmek için niyetli olarak yapılan tüm güzel davranışlar, inançlar, ibadetler ve insanlığın faydasına yapılan işler.

salih: 1. İyi, hayırlı, faydalı, güzel. 2. Dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, sorumluluk bilinci taşıyan, inancı ile amelleri arasında uygunluk bulunan samimi mümin.

sâliha: Dinin emir ve yasaklarına uyan, iyi ahlak sahibi (kadın).

sevk etmek: Göndermek, götürmek, sürüklemek, itmek.

sınamak: Değerini anlamak, gerekli niteliği taşıyıp taşımadığını bulmak için birini, bir nesneyi veya bir düşünceyi yoklamak, denemek, tecrübe etmek.

şirk: 1. Ortak olma, eş koşma. 2. Allah'a inanmakla birlikte başka varlıkları da tanrı kabul etme. Zatında, sıfatlarında, fiillerinde, yaratma ve emretme konularında Allah'a başka bir varlığı denk görme.

T

takrir-i sünnet: Hz. Muhammed'in sahabelerinin yaptığı olumlu şeyleri onaylamasıdır.

tefsir: 1. Kapalı bir şeyi açma, bir manayı açığa çıkarma ve bir şeyi açıklama. 2. Kur'an-ı Kerim ayetlerinin anlamlarını açıklamaya, hükümlerini ve bu hükümlerin dayandığı gerekçeleri açığa çıkarmaya ve ayetleri belirli bir yöntem çerçevesinde yorumlamaya yarayan ilim dalı.

temsili: Bir şeyi göz önünde canlandıran, temsille ilgili.

tenzih: 1. Arındırma, kötü şeylerden uzaklaştırma, kusur kondurmama. 2. Allah'ı, şanına ve zatına layık olmayan şeylerden uzak ve yüce tutma; yaratılmışlara ait olan her türlü eksikliği Allah'a yakıştırmama.

tercüme: Çeviri, bir sözü bir dilden başka bir dile aynen çevirme. Bir metni, bütün edebî özelliklerini ifade etmeye özen göstererek bir dilden başka bir dile denk bir anlam ile çevirme.

teslis: Üçleme, üçe çıkarma, üçe bölme, üç parça yapma. Baba, oğul ve Ruhulkudüs'ün birleşmesinden meydana geldiğine inanılan Hristiyanlıktaki tanrı anlayışı, inanç biçimi.

tevhid: 1. Birleme, bir şeyin bir olduğuna karar verme, tek kılma. 2. "Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed onun resulüdür." anlamına gelen "La ilahe illallah, Muhammedün resulullah." cümlesine kalp ile inanıp dil ile söyleme. Allah'ı zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, tek ve eşsiz olduğuna inanma, ona hiçbir şeyi şirk koştan ibadeti yalnızca Allah için yapma.

Y-Z

yegane: Biricik, tek.

zât: Kişi, kendi, öz.

- Ahmed b. Hanbel, **Müsned**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1982.
- Albayrak, Halis, **Tefsir Usûlü**, İstanbul, 1998.
- Altıkulaç, Tayyar, **Tecvîdu'l-Kur'an**, DİB Yayınları, Ankara, 1981.
- Altuntaş, Halil-Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.
- Ateş, Süleyman, **Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali**, Yeni Ufuklar Neşriyat, Ankara, 1980.
- Bilmen, Ömer Nasuhi, **Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali**, İpek Yayınları, İstanbul, 2001.
- Buharî, **el-Camiu's-Sahih**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.
- Cerrahoğlu, İsmail, **Tefsir Usûlü**, TDV Yayınları, Ankara, 1991,
- Çelik, Ömer, **Hakk'ın Daveti-Kur'an-ı Kerim Meali ve Tefsiri**, I-V, Erkam Yayınları, İstanbul, 2013.
- Çetin, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları**, Emin Yayınları, Bursa, 2007.
- Çollak, Fatih, **Asım Kiraatı**, Emek Matbaası, İstanbul, 1989.
- Demirci, Muhsin, **Tefsir Usulü ve Tarihi**, İFAV Yayınları, İstanbul, 1993.
- Diyanet İşleri Başkanlığı, **DİA**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988-2014.
- Doğan, Mehmet, **Büyük Türkçe Sözlük**, Rehber Yayınları, İstanbul, 1990.
- Ebu Davud, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.
- Ersoy, M. Akif, **Safahat**, İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul, 1963
- Karaçam, İsmail, **Kur'an-ı Kerim'in Okunma Kaideleri ve Faziletleri**, İFAV Yayınları, İstanbul, 1984.
- Karakılıç, Celaledin, **Tecvid İlmi Kur'an-ı Kerim Okuma Kaideleri**, Ankara, 1977.
- Kerime, Ebu Zeyd, **Ahkâmü't-Tecvîd**, Dâru'l-İman, İskenderiye, 1998.
- Komisyon, **İmam Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretimi Nasıl Olmalı?**, DEM Yayınları, İstanbul, 2006.
- Komisyon, **İmam Hatip ve Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretim Programları**, MEB, Ankara, 2008.
- Komisyon, **İslam'da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi**, İFAV Yayınları, İstanbul, 1997.
- Komisyon, **Kur'an Yolu**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, I-V, Ankara 2004.
- Komisyon, **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.
- Komisyon, **Dinî Kavramlar Sözlüğü**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.
- Komisyon, **Dinî Terimler Sözlüğü**, MEB Yayınları, Ankara, 2009.
- Komisyon, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, TDV Yayınları, Ankara, 2004.
- Komisyon, **Şamil İslam Ansiklopedisi**, 1-7, Şamil Yayınları, İstanbul, 2000.
- Köksal, M.Asım, **Peygamberler Tarihi**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2011.
- Kutub, Seyyid, es-Sehbâr, A.Cûde, **Dinî Hikâyeler**, Trc: Arif Erkan, Sağlam Yayınevi, İstanbul, 1991.
- Kurtubî, Ebu Adullah Muhammed b. Ahmed, **el-Câmi' li Ahkâmi'l-Kur'an, Dâru'l-Kitabi'l-Arabi**, I-XX, Kahire, 1387/1967.

- Küçük, Raşit, vd. **Peygamberimizden Hayat Ölçüleri Riyazu's-Sâlihîn Tercüme ve Şerhi**, Erkam Yayınları, İstanbul, 1997.
- İmam Buhari, **Sahih-i Buhari Tercüme ve Şerhi** (Trc. Harun Yıldırım), Sağlam Yayınevi, İstanbul, 2010.
- İmam Müslim, **Sahih-i Müslim ve Tercemesi** (Trc. Mehmed Sofuoğlu), İrfan Yayınevi, İstanbul, 1435/20104.
- İmam Hafız Ebu Davud, **Sünen-i Ebi Davud ve Tercemesi** (Trc. İbrahim Koçaşlı), Erkam Yayınları, İstanbul, 1429/2008.
- Malik, İbn Enes, **el-Muvatta'**, İstanbul-Tunus, 1992.
- Müslim, **el-Câmi'u's-Sahîh**, Çağrı Yay., İstanbul-Tunus, 1992.
- Mevdudi, Ebu'l-A'la, **Tefhimü'l-Kur'an**, Trc: Komisyon, I-VII, İnsan Yayınları, İstanbul, 1991.
- Nedvî, Ebu'l-Hasen Ali, **Kasasu'n-Nebiyyîn li'l-Etfâl**, Ravza Yayınları, İstanbul, 2004.
- Salman, Faruk-Yılmaz, Nazif-Morgül, Nihat, **Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı**, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.
- Sarı, Mehmet Ali, **Kur'an Dersleri**, Damla Yayınları, İstanbul, 1977.
- Sarı, Mehmet Ali, **Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları**, Numune Matbaacılık, İstanbul, 1993.
- Solmaz, N. Mehmet, Çakan, İ. Lütfi, **Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhid Mücadelesi**, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2014.
- Tirmizi, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.
- Tirmizî, **Ebu İsa Muhammed b. İsa**, es-Sünen, I-V, Çağrı Yayınları, İstanbul 1981.
- Topbaş, Osman Nuri, **Kur'an-ı Kerim'in Işığında Nebîler Silsilesi**, Erkam Yayınları, İstanbul, 2006.
- TDK, **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2012.
- Ünlü, Demirhan-Aydoğan, İlyas, **Tecvid Bilgisi ve Kur'an-ı Kerim'in Kiraatı**, MEB Yayınları, Ankara, 1985.
- TDK, **Yazım Kılavuzu**, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2012.
- Vâhidî, Ebu'l-Hasan Ali b. Ahmed b. Muhammed, **Esbâbü'n-Nüzûl**, Beyrut, 1410/1990.
- Yazır, Elmalılı Muhammed Hamdi, **Hak Dini Kur'ân Dili**, I-X, Eser Kitabevi, İstanbul.